NOVADNIEKS

PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

● Nr. 43 (6760) ● Trešdiena, 1997. gada 11. jūnijs ● Cena Ls 0,16

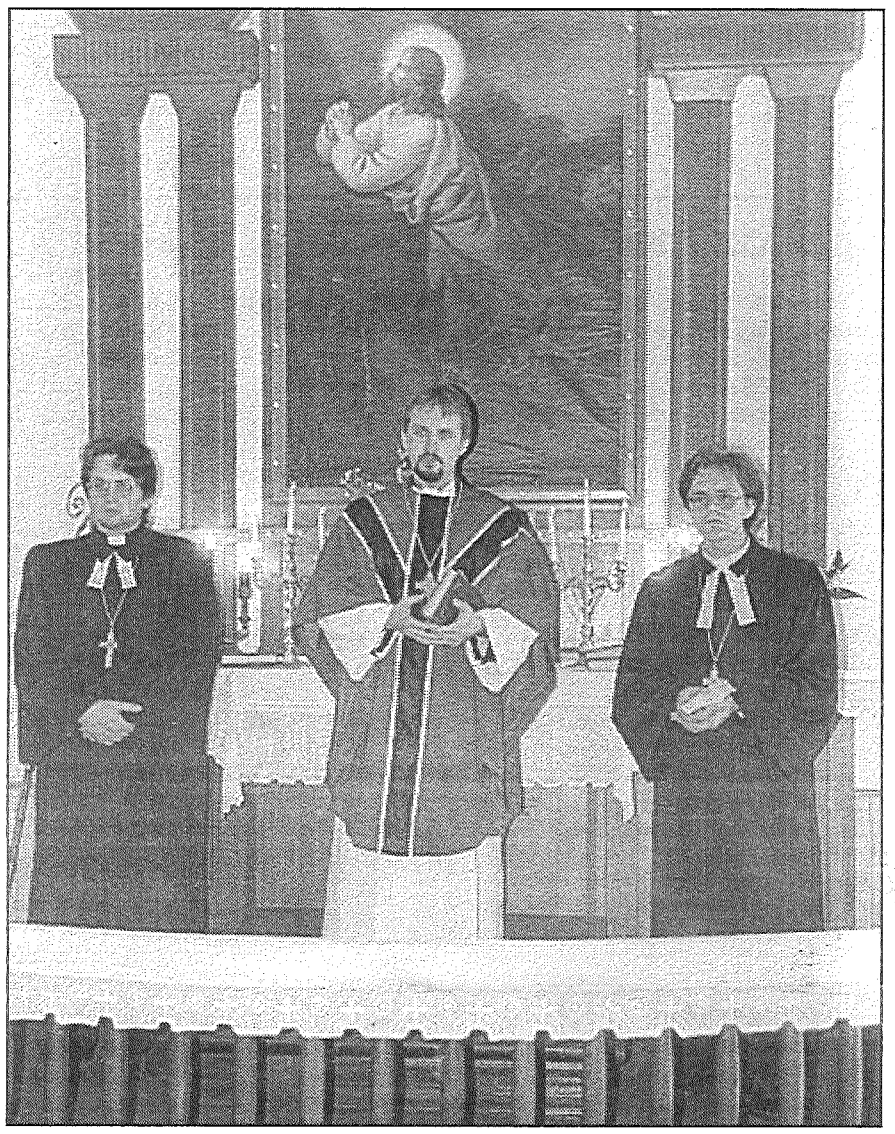

● **Sestdien Līvānu evanģēliski luteriskā draudze svinēja savas baznīcas 65 gadu jubileju. Svētku dievkalpojumu vadīja arhibīskaps Jānis Vanags (centrā), Viesītes draudzes mācītājs Juris Saivars (pa kreisi) un Līvānu draudzes mācītājs Ēvalds Bērziņš.** J.Silicka foto

Plašāku materiālu lasiet «Novadnieka» 2. lpp.

ĪSZIŅAS

■ **Piektdien Rudzātu pagasta padomes sēdē apstiprināts pagasta budžets šim gadam.** Paredzētie ieņēmumi — 61 tūkstotis, ieskaitot 24 tūkstošus latu, kas jāsaņem kā dotācija. 12 tūkstoši latu jāsavāc zemes nodokļu veidā. Izdevumos trešā daļa paredzēta vidusskolas vajadzībām. Padomes sēdē izskatīti arī daudzi iesniegumi. Ne visi apmierināti. Piemēram, Rudzātu vidusskola lūdza prēmēt labākos skolēnus, taču pagaidām šo lūgumu nācās atlikt. Savukārt 50 lati piešķirti transporta izdevumiem, lai skolas tūristi varētu aizbraukt uz sacensībām Lejasciemā.

■ **Svētdien Rudzātu pagastā notika Bērnības svētki, kuros kopā ar tuviniekiem piedalījās 13 bērni.** Pagasta padome bija atvēlējusi 25 latus, par ko mazuļiem bija nopirktas nelielas dāvaniņas.

Pagasta pašdarbnieki bija sagatavojuši nelielu iestudējumu no visiem zināmā šuņeļa Pifa piedzīvojumiem, skolotāja no internātpalīgskolas parūpējās par muzikālajiem brīžiem, tādējādi kopīgi un ar minimāliem izdevumiem iepriecinot mazos gaviļniekus.

■ **Rožkalnu pagastā pēc iedzīvotāju iniciatīvas bija sarīkota sapulce.** Iedzīvotāji vēlējās uzzināt par pašvaldības darbinieku algām, sociālo palīdzību, ceļu remontu, skolām, Pasaules bankas kredītiem, humāno palīdzību.

Uz šiem jautājumiem atbildēja pašvaldības pārstāvji, kā arī klātesošā rajona lauksaimniecības konsultāciju biroja vadītāja Silvija Dreijere.

■ **Preiļu Valsts ģimnāzijā beigusies akreditācija.** Ģimnāzija akreditēta, tas ir, tai dotas tiesības izsniegt dokumentu par izglītības iegūšanu, uz turpmākajiem pieciem gadiem.

L.Rancāne

■ **Līvānu pilsētā bezdarba līmenis 1. jūnijā sasniedzis 30% no darbaspējīgo iedzīvotāju skaita.**

■ **Līvānu mākslas skolas audzēkņi pie Līvānu 1. vidusskolas iekārtojuši neparastu izstādi «Kukaiņi».** Izstāde ir audzēkņu vasaras prakses rezultāts. No koka atgriezumiem tapuši vides objekti — milzu skudra, spāre, sienāzis, simtkājis un ezis. Kāpēc tieši tādi?

«Pietiekami tika gleznots un zīmēts mācību gada laikā, te bērni ar āmuru un zāģi fiziski izlika pa gadu sakrājušos radošo enerģiju,» komentēja mākslas skolas pasniedzēja Ilze Griezāne.

D.Kursīte

RUDZĀTU PAGASTĀ

Infrastruktūras sakārtošana nokavēta par vairākiem gadiem

«Rudzāti to laiku, kad varēja atsperties, ir smagi nogulējuši vismaz par četriem gadiem. Šajā laikā varēja sakārtot infrastruktūru,» apgalvo padomes priekšsēdētājs Jānis Viļums. «Komunālā saimniecība ir sabrukusi pilnīgi.

Ūdensvads ir caurs, pilnīgi izdemolētas attīrīšanas iekārtas. Jāmaina sūknēšanas sistēma, jo šobrīd ūdeni sūknē no pazemes baseinā un pēc tam uz torni. Baseins jāmēģina apiet. Lai visu puslīdz sakārtotu, vajag Ls 10000.»

Komunālos pakalpojumus pagastā izmanto 150 ģimenes, daudzas no kurām ir parādnieces. Kopējā parādu summa par komunālajiem pakalpojumiem sasniedz Ls 1500, lielākā no tām Ls 106. Lai gan pagastā par ūdeni jāmaksā Ls 0,60 un par kanalizāciju Ls 0,20 no cilvēka, daži nav maksājuši pat no 1994. gada.

Vislielākās tādas problēmas rada centra mājas, savukārt viensētām, «kur dzīvo veselīgākā tautas daļa, problēmas ir globālas, — viņi prasa ceļus, elektrību. Ar vienu fāzi nepietiek, lai ieviestu mehanizāciju, bet pagasta ir vietas, kur trīs fāzu elektrotīkla nav,» stāsta priekšsēdētājs. «Iet bojā arī melioācijas sistēmas, un daļēji tā ir pašu cilvēku vaina, — aizaudzē grāvjus, lauka vidū rok mārkus. Ļoti sliktā stāvoklī ir pagasta ceļi. Pēdējos gados tie nav remontēti, līdzekļi bijuši iedalīti tikai krūmu izciršanai. Tai pat laikā ir izskalotas trīs caurtekas, un vienas tādas remontam vajag Ls 500.»

Pagasta ceļi ir 84 km, bet uzbērts ceļš tikai 32 km. Šogad no ceļu fonda iedalīti Ls 12000, ap Ls 2000 profilēšanai, sniega tīrīšanai, pārējais — ceļu remontam. «Pagasta ceļi dalās kategorijās pēc skursteņu skaita. Ir zeme, kur skursteņa nav neviena, bet zemes īpašnieki ir, un viņi pa to bezceļu brauc — viens pa Pētera, viens pa Jāņa zemi. Ir vairākas vietas, kur netika appļauts un apstrādāts tikai tāpēc, ka nav ceļa. Teicu, ka vajag ceļa vietas vismaz iezīmēt, bet rajonā naudas pārdalītāji uzskata, ka pagastos muļķi sēž, kas no ceļu lietām neko nesaprot,» ir sašutis J.Viļums, un uzskata, ka ceļu nauda jāatdod pašvaldībām, un tās pašas sameklēs vajadzīgos speciālistus.

Pagasta cilvēkiem grūti mainīt attieksmi pret darbu

«Laukos ir grūti, bet redzu, ka liela daļa nesaprot, kā tagad jāstrādā. Lielās ar to, ka ir bezdarbnieki, bet ko lielīties, ja tu nespēj nodrošināt sev maizi,» vērtē pagasta priekšsēdētājs. Rudzātos ir 44 bezdarbnieki, trīs strādā algotajos sabiedriskajos darbos.

J.Viļums domā, ka cilvēki nav īpaši rosīgi arī sākt uzņēmējdarbību. Bija pagastā autoserviss, bet tas izputēja. Ir divi gateri un individuālās galdnieku darbnīcas, darbojas licencēts vetārsts, nobeigumam tuvojas licencētas lopkautuves izveidošana. Ir aptieka un četri privātie veikali. Daži cilvēki ved tirgot pienu uz Līvāniem, un pārsvarā visi nodarbojas ar tradicionālo zemkopību. Vēl formāli pastāv piensaimnieku biedrība, kuras darbība aprobežojas ar piena naudas izmaksāšanu.

«Zemniekiem noteikti vajadzīga izglītība,» apgalvo J.Viļums, «bet ļoti maz izrāda vēlēšanos mācīties. Pagastā ir arī lauksaimniecības organizatore, bet līdzko uz vienu cilvēku ir divi saimnieki, tā nav kārtības. Lauksaimniecības departaments, pagastam nezinot, organizatori palaiž atvaļinājumā, un tad man prasa, lai es iesniedzu ziņas par sēju! Man no viņiem būtu tās ziņas jāprasa, jo viņu cilvēks sēž pagasta telpās. Lauksaimniecības organizatoram tomēr jābūt pagasta pieņemtam cilvēkam.»

Iespēju robežās apmeklē kursus arī pats pagasta priekšsēdētājs. «Sāku domāt par pagasta attīstību, un gada sākumā piedalījos Pašvaldību lietu pārvaldes organizētajā seminārā par attīstības plānošanu. Gribējām iesniegt arī pieteikumu kredīta saņemšanai no Pasaules bankas, kas lauku palīdzības pilotprogrammu ietvaros paredzēja kreditēt mazās netradicionālās lauksaimniecības nozares. Diemžēl, saistībā ar vēlēšanām, nepaguvām pieteikties līdz noteiktajam termiņam,» sacīja J.Viļums.

Daina Kursīte

Ugunsdzēsēju pavasaris

Pagājušajā pavasarī sausās zāles dedzināšanas dēļ rajonā izcēlās 21 ugunsgrēks, šogad — 4. Toties šī iemesla dēļ bija divi meža ugunsgrēki. Pagājušajā gadā ugunsdzēsējiem divreiz nācās dzēst degošu sauso zāli, kad uguns draudēja ar lielākām nepatikšanām, bet šogad — jau desmit reizes.

Preiļu rajona ugunsdzēsības un glābšanas dienesta priekšnieks Edmunds Boreiko pastāstīja, ka pavasara sākumā nācies daudz strādāt, lai gan bijuši arī sarežģītāki gadi. Seši cilvēki administratīvi sodīti par zāles dedzināšanu. Iespējams, ka pagājušā gada pieredze, kad sodīja 18 personas, citiem lika uzmanīties.

Vainīgo meklēšana un sodīšana nav vienkārša lieta, atzīst E.Boreiko. Kad ugunsdzēsēji ierodas notikuma vietā, protams, neviena vairs tuvumā nav, arī kaimiņi neko nav redzējuši. Tāpēc ugunsdzēsējiem talkā nāk iecirkņu policijas inspektori.

Šopavasar saņemta humānā palīdzība no Zviedrijas: divi pārnēsājamie motorsūkņi, divi piekabināmie motorsūkņi, augstspiediena kompresors, ar kuru balonos iepilda saspiestu gaisu, motora diskzāģis «Partner» (vienu tādu zāģi dienestam jau bija nopirkusi Preiļu rajona padome), šļūtenes, stobri, dalītāji, ērti un praktiski darba tērpi. Vēl tiek gaidīts arī dzinējs laivai, jo sūtītais nelaimīgā kārtā ceļojuma laikā bija sabojāts.

E.Boreiko pastāstīja, ka saņemts arī Preiļu rajona padomes pēdējais pirkums par 1600 latiem — divi akvalangi. Tā sanācis, ka jau akvalangu izmēģināšanas dienā, kad Līvānos notika ugunsdzēsēju svētki ar paraugdemonstrējumiem, saņemts lūgums pēc palīdzības no Balviem. Tur, bez vecāku uzraudzības peldoties upē, noslīcis kāds zēns. Preiļu akvalangisti tūlīt pat arī devušies palīgā kolēģiem un izmēģinājuši akvalangus praktiskā darbā.

L.Kirillova

Nenokavējiet abonēt «Novadnieku» šī gada otrajam pusgadam! To var izdarīt līdz 20. jūnijam visās rajona pasta nodaļās un pie lauku pastniekiem.

ĪSZIŅAS

■ **Optiskās šķiedras kabeļu līnijas Rīga — Daugavpils — Krāslava nodošana ekspluatācijā dos iespēju jau šogad pieslēgt ciparu tīklam vairākas Latvijas pilsētas, arī Līvānus.** Pilsētas dome ir saņēmusi vēstuli no SIA «Lattelekom», kurā teikts, ka Latvijas telekomunikāciju modernizācijas projekta ietvaros šo līniju ir paredzēts nodot ekspluatācijā oktobrī. *(Informācija no domes laikraksta «Mazpilsēta».)*

■ **«Rudzātu pagasttiesai šobrīd visvairāk jāizskata bērnu sertifikātu pārdošanas lietas.** Ir arī aizbildnības lietas, kas pārsvarā saistītas ar Rudzātu speciālās internātskolas bērniem,» informē pagasttiesas priekšsēdētāja Ruta Klibiķe. «Pagastā ir arī 35 daudzbērnu ģimenes un ap 20 nelabvēlīgās ģimenes. Pagaidām problēmas nav sagādājuši skolas vecuma bērni, viņi pagastā skolu apmeklē.»

■ **Rudzātos šī gada pirmajos 5 mēnešos dzimuši 3 bērni un miruši 11 cilvēki.** «Katru gadu mirstība pārsniedz dzimstību. Ļoti mazs ir noslēgto laulību skaits. Pagājušā gadā bija 5 laulības, šogad viena vēl tikai būs. Pārsvarā visi laulājas baznīcā,» sacīja pagasta padomes sekretāre R.Vēvere.

D.Kursīte

■ **«Namiņa jampadracis» — tā saucās pēdējā pulciņu nodarbību diena Preiļu bērnu un jauniešu centrā.** Teātra pulciņš izrādīja ludziņu «Rudais Rūdis», leļļu teātris — «Uzmanīgi, cūka», dejotāji — savas dejas. Rokdarbu pulciņu darbi bija redzami izstādē. Atsevišķi pulciņi bez tam sarīkoja atskaites koncertus, uz ko tika ielūgti vecāki, skolas biedri. Pēc savas iniciatīvas atskaites koncertu noorganizēja Gaida Ivanova, kas bērnu un jauniešu centrā vada tautas deju pulciņu. Koncertā piedalījās arī trīs deju kolektīvi no 1. pamatskolas. Visu, ko pastāvēšanas divos gados iemācījies, atsevišķi rādīja arī viens no jaunākajiem — sarīkojumu deju pulciņš, kuru vada Sandra Ivanāne.

■ **Sākas konkurss par sakoptāko kultūras un tautas namu Preiļu rajonā.** Vērtējot šīs kultūras iestādes, vērā ņems apkārtnes sakoptību, tīrību, kārtību un atbilstību kultūras iestādes statusam iekšienē — zālē, uz skatuves, garderobē, kā arī telpu noformējumu, iekārtojumu. Protams, arī vietējās kultūras dzīves saturu — pašvaldības perspektīvās kultūrpolitikas attīstības programmu, mākslinieciesko pašdarbību, paaudžu interešu ievērošanu un citus rādītājus. Konkursu organizē rajona padome un valsts kultūras rajona inspektore, izveidota vērtēšanas komisija, iesaistot vadošos rajona kultūras darbiniekus. Skate turpināsies līdz 26. jūlijam.

■ **Pagājušajā nedēļā Preiļu Sieviešu klubs tikās ar Jelgavas Biznesa sieviešu klubu un Latvijas Akadēmiski izglītoto sieviešu apvienību.** Kundzes par tikšanās vietu bija izvēlējušās Salaspils Botānisko dārzu. Kā pastāstīja Preiļu Sieviešu kluba priekšsēdētāja Elita Jermolajeva, kuras vadībā preilietes devās uz tikšanos, vispirms savstarpēji iepazinušies, bet pēc tam pastāstījuši, kā kurā vietā sievietēm klājas, klubi apmainījušies pieredzē.

Latvijas Akadēmiski izglītoto sieviešu apvienība apvieno sievietes ar augstāko izglītību, tās nodaļas ir vairākās valsts pilsētās.

L.Rancāne

NOVADNIEKS

Redaktors Pēteris Pīzelis

Laikraksts iznāk kopš 1950. gada astoņas reizes mēnesī. Reģistrācijas apliecība nr. 1018.
Dibinātājs un izdevējs – SIA «Novadnieks. Redakcija». Direktore Tamāra Elste.
Izdevēja un redakcijas adrese:
Aglonas ielā 1, Preiļi, LV-5301.
Tālr. 22059 (redaktoram un SIA direktorei), 22305 (reklāmas un sludinājumu pieņemšana), 22154, 21996 (korespondentiem).
Laikraksts iespiests SIA «Latgales druka» Rēzeknē, Baznīcas ielā 28.Ofsetiespiedums.
Viena uzsk. iespiedloksne. Metiens 4820.
Pasūtījuma indekss 3033.

Divi Rožkalnu pagasta deputāti noliek savas pilnvaras

Par savu demisiju paziņojuši divi Rožkalnu pagasta padomes deputāti — Elga Upeniece un Viktors Lazdāns no vēlētāju apvienības «Darbs un taisnīgums».

Rožkalnu pagastā vietējo pašvaldību vēlēšanās bija divi deputātu kandidātu saraksti — «Rožkalni» un «Darbs un taisnīgums». Pirmais pagasta padomē ieguva četras, otrais — trīs vietas.

Elga Upeniece telefonsarunā «Novadniekam» pastāstīja:

«Man nav iespēju pildīt to, kas bija apsolīts mūsu vēlēšanu apvienības «Darbs un taisnīgums» programmā. Piemēram, bija punkts par taupību, taču pagasta padomes darbinieki palielināja savas algas, lai gan pagastā nav naudas sociālajiem pabalstiem, cilvēkiem nevar palīdzēt ārstēšanās gadījumos. Lietderīgi būtu apmaksāt lopkopības pārrauga darbu.

Gadu gadiem nav notikušas iedzīvotāju sapulces, daudz esam runājuši, lai kaut pirms sējas sasauktu kopā zemniekus, uzaicinātu speciālistus no rajona centra. Tagad ir tā, ka visu izlemj pagasta priekšnieki.

Vēlējāmies izpildīt iedzīvotāju lūgumu par autobusu satiksmi. Pašlaik autobuss kursē trīs reizes nedēļā. Jēkabpils autobusu parkam vajadzīgs pagasta padomes lēmums, ka nepieciešamas izmaiņas. Pati personīgi savācu iedzīvotāju parakstus, iesniegumu izskatījām komitejas sēdē, diemžēl pagasta padome to tā arī neizskatīja. Bet vēlētāji saka — mēs par jums balsojām, jūsu programma jums jāīsteno.

Pagasta graudu audzētāji nesaņem līdzekļus no reģionālā izlīdzināšanas fonda, redz, zemes auglības balles augstākas nekā vajag, bet zemes auglība noteikta vēl kolhozu laikos.

Par savu demisiju vēlētājus informēju 5. jūnijā notikušajā pagasta iedzīvotāju sapulcē. Vēlēšanu apvienības «Darbs un taisnīgums» atbalstītāji ierosināja padomāt, nepārsteigties ar lēmuma pieņemšanu. Nevaru spriest, vai dialogs ar pagasta vadību izdosies.»

L.Rancāne

Pagasta pašvaldība palīdz mediķiem izglābt slimnieku

Rudzātu pagasta padomes piešķirtā nauda zāļu iegādei izglāba slimnieka dzīvību. Kā informēja Preiļu slimnīcas 1. terapijas nodaļas vadītāja Marta Veita, slimnieka stāvoklis ir bijis bezcerīgs.

«Slimniekam bija plaušu karsonis, slimības gaitā tas komplicējās ar sastrutojumu, » stāstīja Marta Veita. «Slimniekam bez tam jau bija hronisks obstruktīvs bronhīts, tādēļ viņam bija piešķirta otrās grupas invaliditāte. Situācija bija dramatiska. To atzina arī no Rīgas ar sanitāro aviāciju atlidojušais ārsts konsultants. Slimo glābt varēja ar zālēm, kuru viena ampula maksā septiņi lati, bet slimajam tās jāsaņem reizi dienā vismaz desmit dienas pēc kārtas.»

Ne terapijas nodaļai, ne slimniekam šādas naudas nebija. Nodaļas vadība griezās Rudzātu pagasta padomē, jo slimais bija no šī pagasta. Bez vārda runas Rudzātu pašvaldība nepieciešamo summu pārskaitīja aptiekai, kurā tika iepirktas zāles. Tās lietojot, slimnieka stāvoklis stabilizējās, viņu varēja nogādāt uz Rīgu, uz P.Stradiņa slimnīcu, kur attiecīgajā nodaļā viņš turpināja ārstēties un tagad jau ir atgriezies.

«Bijām mēmi,» atceras ārste Marta Veita, «kad ieraudzījām šo vīru pēc atgriešanās no Rīgas un salīdzinājām ar to stāvokli, kādā viņš nonāca pie mums. Tas — pateicoties pagasta padomes ātrai rīcībai.»

Rudzētu pagasta padomes priekšsēdētājs Jānis Viļums to uzskatīja par pašsaprotamu lietu: «Bija skaidrs, ka pretējā gadījumā iznākums būs traģisks,» teica Jānis Viļums. «Vai tad ļausim cilvēkam nomirt?»

Savukārt pagasta padomes sekretāre Ruta Vēvere pastāstīja, ka pagastā iespēju robežās palīdz segt ārstēšanās izdevumus. Pensionāriem apmaksā 50 procentus no tās summas, kas samaksāta par zālēm un ārstēšanos stacionārā, 1. un 2. grupas invalīdiem — 60 procentus, 3. grupas — 50 procentus, pensionāriem invalīdiem — 70 procentus, bērniem līdz 16 gadiem — 25, bezdarbniekiem — 15 procentus. Arī darba spējīgie var cerēt uz palīdzību, taču katrs gadījums tiek skatīts atsevišķi. Pagasta padome ir palīdzējusi segt arī operāciju izdevumus.

L.Rancāne

Līvānu evanģēliski luteriskā draudze svin baznīcas 65 gadu jubileju

Līvānu luterāņu baznīca — baltā, vienkāršā ēka pie dzelzceļa stacijas, 7. jūnijā pie sevis pulcināja cilvēkus no tuvienes un tālienes, kuri par savu pieņēmuši luterisko ticību un kuri dažādos laika periodos bijuši saistīti ar šīs draudzes namu Līvānos. Svētkos klāt bija arhibīskaps Jānis Vanags, arhibīskapa referents Jānis Ginters, Viesītes draudzes mācītājs Juris Saivars, baznīcas arhitekta Pētersona dēls Vilnis Pētersons no Anglijas, Hvidovres bīskaps Klauss Bjeregards, kurš apbalvots ar Dānijas karoga Bruņinieka goda zīmi, šā paša titula ieguvējs Sorens Rasmusens, kurš uzturējis kontaktus ar Līvānu luterāņu draudzi, un sadarbības pārņēmējs un turpinātājs Jorgens Kalke.

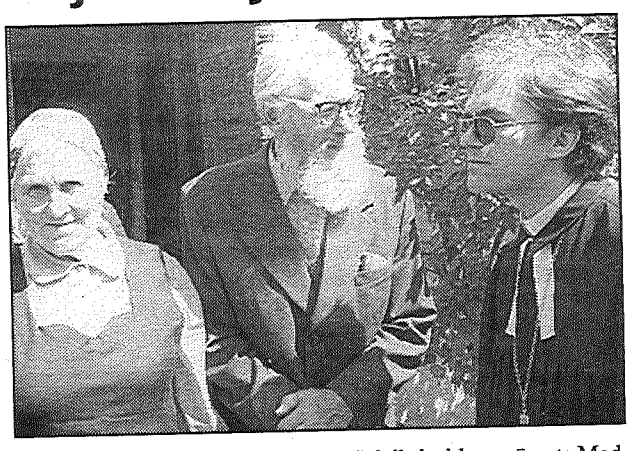

● **Par baznīcas uzturēšanu daudz rūpējies ilggadējais draudzes priekšnieks Pēteris Uzuls *(centrā)* un viņa dzīvesbiedre Milda. Pa labi – draudzes pašreizējais mācītājs Ēvalds Bērziņš.**

J.Silicka foto

Kā atsevišķa Krustpils draudzes vienība Līvānu draudze pastāv kopš gadsimta sākuma. Tās garīgo dzīvi pārtrauca I pasaules karš, bet 1920. gada 19. septembrī notika draudzes locekļu pirmā pēckara sapulce. Ievēlēja draudzes padomi 10 cilvēku sastāvā ar draudzes priekšnieku Juri Andžānu, un jau novembrī draudze savām vajadzībām Līvānu miesta valdei pieprasīja piešķirt 20 ha zemes. Tieši J.Andžāns kļuva par baznīcas celtniecības iniciatoru.

Līdz 1928. gadam dievkalpojumi notika Līvānu pagasta namā, ugunsdzēsēju depo un krājaizdevu kases telpās, vēlāk jaunuzceltajā Līvānu pamatskolas zālē. Vienlaikus draudze vāca līdzekļus savas baznīcas celtniecībai. Pateicoties Līvānu pašvaldībai, 1928. gadā tika noslēgts dāvinājuma līgums par apmēram 982 m^2 zemes Stikla ielā. Tajā vietā atradās kara laikā nopostītās korķu fabrikas mūri, ko īpašnieks pārdeva draudzei. Vēlāk šīs zemes gabals tika palielināts.

Baznīcas projektu izstrādāja inženieris Pētersons no Krustpils, celtniecībai ziedoja Baznīcas virsvalde, draudzes locekļi un labvēļi. Pamatakmens tika ielikts 1929. gada rudenī, bet jau 1932. gada maijā būvdarbi, kuri izmaksāja Ls 26000, tika pabeigti, un 29. maijā baznīcu iesvētīja.

Pirms baznīcas uzcelšanas un arī jaunuzceltajā dievnamā ērģelnieka pienākumus veica Līvānu skolas pārzinis Pēteris Kāpostiņš. Ar mācītāja Kārļa Brieža palīdzību trīsdesmito gadu beigās draudze dabūja jaunas ērģeles, bet nākamā gadā līvānieši pasūtīja bronzas zvanu. Tā iegādei līdzekļus ziedoja kara ministrs ģenerālis Balodis, arhibīskaps Grīnbergs un avīzes «Jaunākās Ziņas» izdevējs. Zvans pirmo reizi savus draudzes locekļus pulcēja 1933. gada Lieldienās.

Kopš 1920. gada Līvānu draudzei ir kalpojuši mācītāji Skujiņš, Muižnieks un Alberts Ozoliņš, no 1932. līdz 1939. gadam Kārlis Briedis. Tuvojoties karam, K.Briedis aizbrauca uz Vāciju, Līvānos atgriezās vācu okupācijas laikā un līdz kara beigām kalpoja arī piecās apkārtnes draudzēs. Tad viņš devās bēgļu gaitās un, nodzīvojis ilgu mūžu, mira Amerikā. Pēc tam Līvānu baznīcā kalpoja mācītājs Spekmanis. Pēc viņa pārcelšanās uz Rīgu, Līvānos ilgus gadus kalpoja mācītājs Sēnals. Kopš Sēnala laika pastāvīga mācītāja draudzē nav bijis.

Pašreizējais draudzes mācītājs Ēvalds Bērziņš baznīcā kalpo kopš 1996. gada. Mainījies arī draudzes locekļu skaits — no 112 cilvēkiem 1922. gadā līdz 307 — 1931. gadā. Pašlaik Līvānu evanģēliski luteriskajā draudzē darbojas 120 locekļi.

«65 gadi baznīcai nebija viegli, daudzi plāni bijuši baznīcas ēkas izlietošanai, bet, paldies Dievam, šis nams stāv kā svētīts Dieva nams,» sacīja arhibīskaps Jānis Vanags svētku dievkalpojumā 7. jūnijā. Pateicība par baznīcas uzturēšanu tika izteikta ilggadējam draudzes priekšniekam Pēterim Uzulam un viņa dzīvesbiedrei Mildai, arī visiem tiem, kas par dievnamu rūpējas šodien.

Dievkalpojums sākās ar skaistu brīdi — bērna krustībām, un šo ceremoniju vadīja pats arhibīskaps. Savā uzrunā draudzei viņš stāstīja par cilvēka ceļu uz baznīcu un ceļu pie Dieva caur patiesu grēku nožēlu. Noslēgumā apsveikuma vārdus draudzei teica domes priekšsēdētāja vietnieks A.Zalāns, 6. Saeimas deputāts A.Naglis, Romas katoļu baznīcas pārstāvis J.Naglis. Draudze bija saņēmusi arī vairākas apsveikuma telegrammas, to vidū apsveikumu no Sēlpils iecirkņa prāvesta Modra Plātes. Savukārt dāņi, ar kuriem baznīcai izveidojusies sadarbība, dāvāja 4500 ASV dolārus baznīcas īpašumu atgūšanai. Par dievkalpojuma muzikālo fonu rūpējās baznīcas koris, Līvānu 1. vidusskolas 11. klases ansamblis un vijolniece V.Josta.

Sekoja piemiņas brīdis pie mācītāja Edgara Sēnala atdudas vietas Līvānu pilsētas kapos. Šis cilvēks daudzus gadus Līvānu luterāņu baznīcā kalpojis ar «Dieva vārdu, sakramentu un savu mācītāja padomu, pulcējis draudzi un paglābis baznīcu». Arī visiem klātesošajiem arhibīskaps J.Vanags sacīja: «Zelta un sudraba mums nav, bet ar to, ko Dievs mums devis, mēs varam kalpot viņam un saviem tuvākajiem.»

Uz baznīcas svētkiem atbraukušie viesi tika sagaidīti arī Līvānu pilsētas domē. A.Zalāns viņus iepazīstināja ar pilsētas vēsturi un draudzei tika pasniegta dāvana. Arhibīskaps izteica gandarījumu, ka Līvānu luterāņu draudze iztiek pašu spēkiem, neprasot palīdzību. Viņš vērsās arī pie domes deputātiem, sacīdams: «Neko nevarēs atjaunot, ja nebūs tādu cilvēku, kas nezags un nemānīsies. Ja nebūs sociāli bremzēts kapitālisms, kur rūpējas ne tikai par stiprajiem un varenajiem, bet arī par tiem, kas palikuši ceļmalā — izglītību, kultūru. Tāpēc Līvānu dome dod lielu ieguldījumu, atbalstot baznīcas.»

7. jūnijā Līvānu kultūras namā atklāja arī sakrālās mākslas izstādi. Tajā skatāms Jāņa Bārdas gleznu cikls «Krusta ceļš», — izstāde, kas apceļojusi gandrīz visu Latviju. J.Bārda sakrālās mākslas jomā strādā daudzus gadus, veido skulpturālus darbus, bet ir arī izņēmumi. Gleznas «Krusta ceļš» ir viens no tiem.

Daina Kursīte

Bērnības un bērnu svētki Preiļos

Vairāk nekā piecdesmit jaunākās paaudzes preilieši aizvadītajā svētdienā svinēja Bērnības svētkus Preiļu parka estrādē. Ar ziediem, dāvanām, izšūpošanos, kopā ar vecākiem, kūmām un «Čučumuižas» rīkotājiem. Bērnības svētkus rīkoja kultūras nams.

Dienas otrajā pusē sporta klubs «Cerība» aicināja visus pilsētas bērnus uz stadionu, kur notika dažādas sporta spēles — strītbols, basketbola soda metieni, minifutbols, šautriņu mešana un citi, braukšana ar trīsriteni. Bija daudz jauku balvu. Konkursus organizēja arī Preiļu bērnu un jauniešu centrs, bet tehniskās jaunrades stacijas zēni demonstrēja pūķu lidojumus.

L.Rancāne
J.Silicka foto

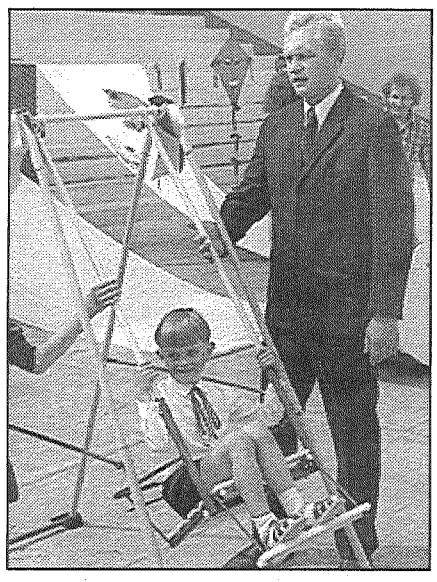

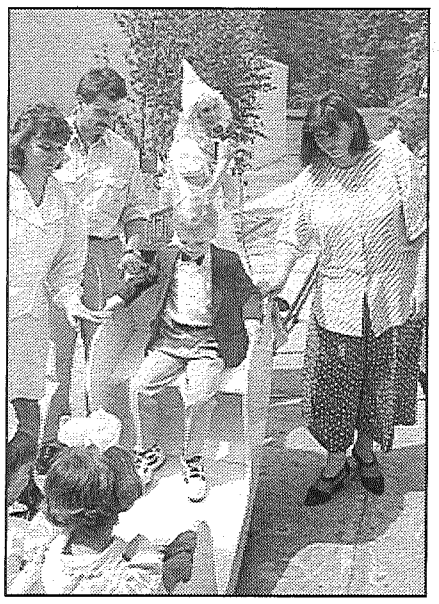

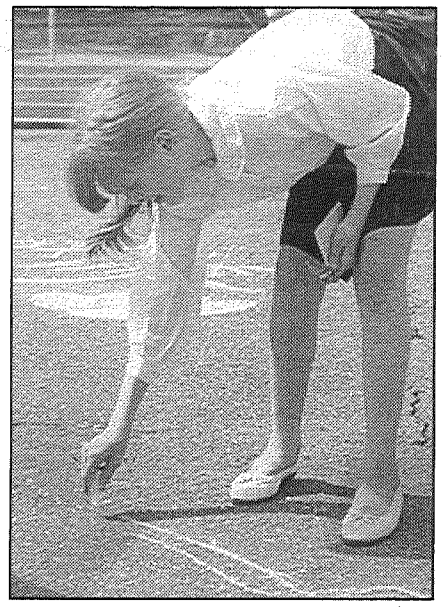

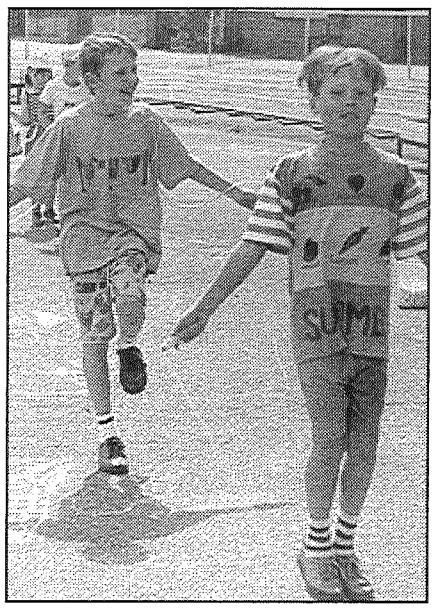

Līvānos atjauno ielu komitejas

4. jūnijā uz sanāksmi pilsētas domē tika aicināti ielu komiteju vecākie, kas darbojušies agrāk, un pilsētas vadībai bija svarīgi noskaidrot, vai viņi piekrīt uzņemties šos pienākumus arī turpmāk.

Uz sanāksmi ieradās pieci ielu komiteju vecākie, telefoniski savu piekrišanu darboties deva arī Parka ielas rajona vecākā.

Sanāksmē vienojās, ka komiteju vecākie sameklēs sev palīgus, dažu ielu iedzīvotājiem komiteju pārstāvji būs jāizvirza pašiem. Šādas iedzīvotāju sapulces tuvumā pie viņu dzīvesvietām tiks organizētas jau tuvāko nedēļu laikā.

Reizi pāris mēnešos notiks sanāksmes arī ielu komiteju vecākajiem, kuru pienākumos ietilps informēt iedzīvotājus par domes lēmumiem, izsniegt paziņojumus (piemēram, par zemes nodokļa likmēm u.c.), ar ielu komiteju palīdzību dome cer izplatīt arī vietējo laikrakstu «Mazpilsēta». Lai veicinātu šo komiteju darbu, dome apsver iespēju to pārstāvjiem noteikt zemes nodokļa atvieglojumus.

Ielu komiteju darbība attiecas tikai uz privātās apbūves rajoniem. Daudzstāvu dzīvojamo māju rajonos līdzīgus pienākumus veic 27 algotie sētnieki.

Daina Kursīte

Jauno matemātiķu konkurss

Šī gada pēdējā konkursa kārtā vislabākos risinājumus esam saņēmuši no šādiem skolēniem:

1. vieta

Karīnai Šteigmanei, Jaunstrūžānu psk.

2. vieta

Inesei Buravcovai, Jaunstrūžānu psk.,
Nellijai Drancānei, Vanagu psk.,
Tatjanai Iļjinai, Jaunstrūžānu psk.,
Kristīnei Naļivaiko, Vītolu psk.,
Vitālijam Silagailim, Jaunstrūžānu psk.,
Mikum Vanagam, Viļānu vsk.,
Guntim Vilciņam, Ludzas 1. vsk.

3. vieta

Vadimam Bļinovam, Rēzeknes 3. vsk.,
Ilonai Kurašovai, Rikavas psk.,
Edgaram Manuhinam, Ludzas 1. vsk.,
Žanetei Naļivaiko, Pudinavas psk.,
Edmundam Novickim, Daugavpils 1. vsk.,
Agrim Skudram, Galēnu psk.,
Andrim Švirkstam, Jaunsilavu psk.,
Katrīnai Tarasovai, Preiļu 1. psk.,
Valērijam un Ivetai Zvaričiem, Ciblas vsk.

Atzinība

Dmitrijam Lapidam, Ludzas 1. vsk.,
Jutai Martinova, Preiļu 1. psk.

4. kārtas uzdevumu īsi atrisinājumi

1. uzdevums. Piemēri bija šādi:

a) 1600874
-851327
749547

b) 66
111
66
66
66
7326

2. uzdevums. Skat., piem., 1. zīm.

3. uzdevums. Ja tika izteikti vismaz 30 naturāli skaitļi, tad vērtējums šajā uzdevumā bija maksimālais, bet ja kāds bija izteicis pat pāri 60 naturāliem skaitļiem, tad tam tika dots vēl viens punkts klāt. Viens skolēns bija izteicis pat 81 skaitli.

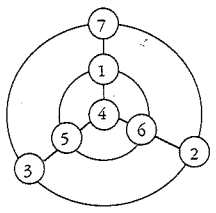

4. uzdevums. Skat. 2. zīm. a, b, c, d gadījumus.

Trijstūri var sadalīt arī 10 trijstūros, piemēram, vispirms sadalot to 2 trijstūros un pēc tam katru daļu sadalot vēl piecos trijstūros.

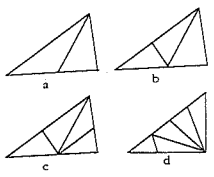

Katru trijstūri var sadalīt jebkurā skaitā trijstūru. Ja trijstūri var sadalīt n trijstūros, tad vienu no daļām sadalot 2 trijstūros, sākotnējais trijstūris tiek sadalīts n + 1 trijstūrī.

5. uzdevums. Otrā grupā bija 6 cilvēki.

Šajā mācību gadā vislabākie un neatlaidīgākie Jauno matemātiķu konkursa risinātāji bija:

1. vieta

Edgars Manuhins, Ludzas 1. vsk.,
Žanete Naļivaiko, Pudinavas psk.,
Nellija Drancāne, Vanagu psk.,
Mikus Vanags, Viļānu vsk.

2. vieta

Dmitrijs Lapiduss, Ludzas 1. vsk.,
Tatjana Iļjina, Jaunstrūžānu psk.,
Ilona Kurašova, Rikavas psk.,
Vitālijs Silagailis, Jaunstrūžānu psk.,
Valdis Novaks, Daugavpils 1. vsk.,
Karīna Šteigmane, Jaunstrūžānu psk.,
Inese Buravcova, Jaunstrūžānu psk.

3. vieta

Kristīne Lele, Vītolu psk.,
Valērijs un Iveta Zvariči, Ciblas vsk.,
Aija Bārbale, Ludzas 1. vsk.,
Andris Švirksts, Jaunsilavu psk.,
Evija Ņukša, Vītolu psk.

Atzinība

Edmunds Novickis, Daugavpils 1. vsk.,
Juris Rusakovičs, Daugavpils 1. vsk.,
Katrīna Tarasova, Preiļu 1. psk.

Paldies visiem risinātājiem par atsaucību! Visi konkursa dalībnieki un citi interesenti tiek gaidīti **8. augustā plkst. 14.00 Preiļu Valsts ģimnāzijā, Kooperatīva ielā 6, Preiļos, uz matemātikas nometnes «Mazā Alfa» un Jauno matemātiķu konkursa noslēguma pasākumu!**

Paldies laikrakstam «Novadnieks» par atbalstu (nu jau ceturto gadu)!
Lai jums visiem jauka vasara!

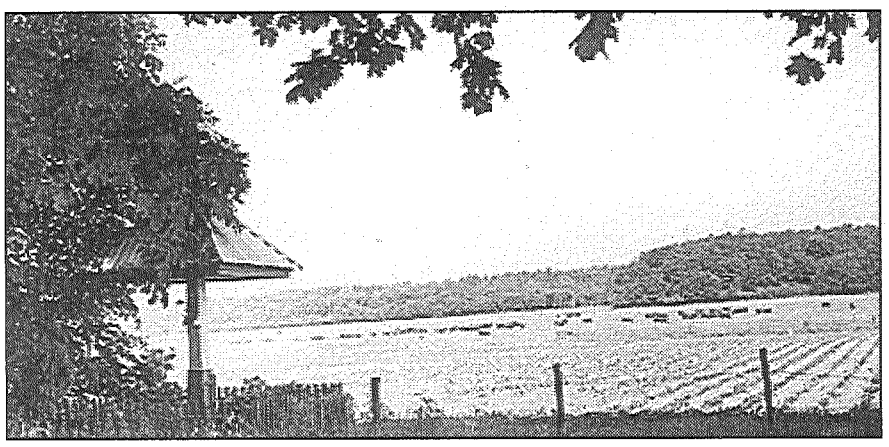

● Vasara Latgalē. J.Silicka foto

Lauku darbi iekavējušies

Pagājušajā gadā jūnija pirmajā dekādē paju sabiedrībā agrofirmā «Turība» jau pilnā sparā gatavoja lopbarību, izmantojot jauno importa tehniku. Arī šogad darbam sagatavoti divi modernās tehnikas komplekti. Vēlais un aukstais pavasaris pamatīgi aizkavējis zāles augšanu, tāpēc pagājušajā nedēļā agrofirmas «Turība» priekšsēdētājs Romualds Kavinskis bija norūpējies.

– Ceram, ka paliks siltāks un zāle augs straujāk. Šogad centīsimies sagatavot pēc iespējas vairāk skābsiena rulonos. Pērn pārliecinājāmies, ka tā ir patiešām vērtīga lopbarība, tikpat vērtīga kā ganību zāle. Ziemā, kad sākām skābsienu izbarot slaucamajām govīm, izslaukumi ievērojami palielinājās un jau pēc trim dienām sasniedza līmeni, kāds bija ganību periodā.

Augstražīgam piena lopu ganāmpulkam, kāds ir «Turībā», kvalitatīva lopbarība ļoti vajadzīga. Diemžēl, Latgales zemnieki vēl joprojām uzskata, ka varēs pelnīt ar vienu vai divām mazražīgām gotiņām. Mūsu paju sabiedrībā ir tikai šķirnes lopi.

Apsaimniekojamās zemes platības «Turībā» ir samazinājušās no 6500 hektāriem līdz 2000. Bet lopu skaits samazinājies uz pusi. Tas nozīmē, ka zemi izmantojam daudz intensīvāk.

Uzskatu, ka pagaidām atturīgā attieksme pret lielražošanu drīz izmainīsies. Attīstītākajās lielvalstīs jau sen pārliecinājušies, ka sīkražotājiem nav perspektīvas. Domājam par to, ka paju sabiedrībai jāpalielina apsaimniekojamās platības. Par to vienosimies ar paju biedriem, pirksim zemi. Tad jaunajās platībās varēs droši veikt visus kultūrtehniskos darbus, sakārtot melioratīvās sistēmas, laukos iestrādāt organisko mēslojumu.

Bet pagaidām ceram, ka laiks paliks siltāks, ka drīz varēsim sākt lopbarības sagatavošanu.

L.Kirillova

Zemnieki mācās gatavot augstvērtīgu lopbarību

Septiņi zemnieki no Stabulnieku, Preiļu, Sutru, Upmalas un Rožupes pagasta pagājušajā nedēļā bija Siguldā, kur Latvijas Valsts lopkopības un veterinārijas zinātniskās pētniecības institūtā «Sigra» notika zinātniski praktiska konference. Tās temats bija ļoti aktuāls — «Zāles proteīna saglabāšanas iespējas, izmantojot jaunākās tehnoloģijas».

Rajona lauksaimniecības departamenta vecākais referents Jānis Kivlenieks pastāstīja, ka visvērtīgākās bijušas praktiskās nodarbības — demonstrējumi, kā konservēt agri pļautu zāli skābbarībai virszemes stirpās un rituļos.

Ar Latvijas zinātniekiem un zemniekiem pieredzē dalījās Somijas firmas «Kemira» zinātnieki.

5. jūnijā ar Siguldā uzzināto tika iepazīstināti rajona pagastu lauksaimniecības koordinatori.

L.Kirillova

Autoceļu fonds — lauku iedzīvotājiem

Pagājuša gada pēdējos četros mēnešos republikas lauku rajonos kopumā atklāti 93 jauni autobusu maršruti, bet jaunatklāto reisu skaits sasniedza 1230. Arī šogad iesāktais darbs tiek turpināts. Šī gada pirmajos četros mēnešos pasažieru pārvadājumu kartē tika iezīmēti 67 jauni maršruti. Jaunu reisu skaits papildinājies vēl par 344.

Ikviena republikas Satiksmes ministrijas darbinieka ikdienas darbu plāna galvgalī ir rūpes par pasažieru pārvadājumu uzlabošanu. Kā atrast optimālāko risinājumu vienā vai otrā rajonā, kur ņemt tik ļoti nepieciešamos līdzekļus un kā esošās finanses pareizāk, lietderīgāk sadalīt. Bet vajadzību ir tik ļoti daudz. Ceļu segumi gan atjaunojami, gan tīrāmi un kopjami, gan jauni ceļi, tilti un viadukti būvējami. 1996. gadā pasažieru pārvadājumu dotācijām tika izdalīti 1 miljons 470 tūkstoši latu, bet šogad jau 4 miljoni 510 tūkstoši.

Daudz pārmetumu nākas dzirdēt par kustības pārtraukšanu kādā dzelzceļa posmā. Neapgrūtināšu jūs ar šādu soļu nepieciešamības vēlreizēju argumentāciju. Uzsvēršu vēlreiz tikai to, ka ministrija kopā ar rajona pašvaldībām, Autoceļu direkciju un pasažieru pārvadātāju organizācijām cenšas katru slēgto dzelzceļa līniju, kur kustība tehnisku iemeslu dēļ vairs nav iespējama, aizvietot ar autobusu satiksmi. Un daudzkārt iedzīvotājiem šāds variants ir pat izdevīgāks, jo autobuss taču kursē biežāk un arī pie mājas pieved tuvāk.

Saskaņā ar likumu par akcīzes nodokli Valsts autoceļu fonda tāmē ir paredzēti asignējumi pasažieru pārvadājumu dotācijām. Katru mēnesi dotācijām tiek paredzēta viena divpadsmitā daļa no gada kopējās dotāciju summas. Tiek dotēti reāli veiktie tālsatiksmes un rajonu reisi, kā arī segta starpība, kas izveidojusies starp veco un jauno akcīzes nodokli. Pēc degvielas akcīzes nodokļa likmes kompensēšanai paredzēto atskaitījumu izdarīšanas, atlikusī daļa izlietojama dotācijām pārvadājumu zaudējumu segšanai un to no Valsts autoceļu fonda pārskaita rajonu padomēm. Rajonos izveidotās dotāciju padomes pēc paredzēto līdzekļu saņemšanas pārskaita dotācijas rajona pārvadātājiem.

Konkrēti Preiļu rajonā 1996. gada nogalē tika atklāts viens jauns autobusu maršruts un viens jauns autobuss reiss, atjaunoti vairāki bijušie maršruti. Šeit atzīmēšu tikai dažas līnijas:

Nr. 6928 Preiļi — Pelēči;
Nr. 6926 Preiļi — Aizkalne — Ārdava;
Nr. 6927 Preiļi — Aizkalne — Korsikova;
Nr. 6961 Preiļi — Kapiņi — Jaunaglona;
Nr. 6969 Preiļi — Stabulnieki;
Nr. 6983 Preiļi — Upmala — Arendole.

Šī gada četros mēnešos rajonam pasažieru pārvadājumu dotēšanai ar autobusiem izdalīti 29 tūkstoši 452 lati. Tātad, ir iespējas, būs vēl jauni maršruti.

Lai dotācijas novirzītu konkrētiem maršrutiem, ir izveidota republikas dotāciju komisija, kas kopā ar pašvaldību dotāciju komisijām izvērtē katru priekšlikumu par tā vai cita maršruta atklāšanu un dotāciju lielumu. Rajonu padomēs jātiek uzskaitītiem maršrutu rādītājiem ne tikai par reisu kilometrāžu, bet jāuzrāda arī katra maršruta rentabilitāte. Jātiek noteiktai pašizmaksai, zemāk par kuru nevar veikt pārvadājumus un kas nodrošina renovāciju. Atkarībā no sociālā pieprasījuma svarīguma, pasažieru skaita, autobusu veida, tiek noteikts dotāciju līmenis katram maršrutam (maršrutu grupai, reisiem).

Nobeigumā vēl gribētu atzīmēt, ka Satiksmes ministrijas Autoceļu departaments ir izstrādājis uz reāliem un objektīviem izpētes datiem balstītu Latvijas autoceļu un sabiedrisko pasažieru pārvadājumu attīstības un nepieciešamā finansējuma pamatojumu. Apkopotie fakti liecina, ka esam uz pareizā ceļa un jāturpina strādāt. Septembrī ir paredzēta plaša konference, kurā Satiksmes ministrija kopā ar pārvadātāju asociācijām un rajonu pašvaldībām apspriedīs pasažieru pārvadājumu uzlabošanas iespējas. Viens no variantiem ir līgumattiecību ieviešana starp pasūtītāju un pārvadātāju, lai nepieciešamajai darbībai piešķirtu ilgtermiņa raksturu.

Vilis Krištopans,
LR satiksmes ministrs

Zāles lopbarība jāsāk gatavot savlaicīgi

Zāles lopbarība ir liellopu galvenais barības veids, kas spēj nodrošināt mājlopus kā ar vajadzīgo proteīnu, tā arī ar vajadzīgo enerģiju. Tās vērtību nosaka galvenokārt kopproteīna un kokšķiedras saturs — jo vairāk kopproteīna un mazāk kokšķiedras, jo vērtīgāka lopbarība. Visvērtīgākā ir ganību zāle, kad to nogana agrās attīstības fāzēs stiebrzāļu cerošanas laikā vai stiebrošanas sākumā. Šajā laikā tās sausnē ir 17-20% kopproteīna un 24-26% kokšķiedras. Tālākajā augu attīstības laikā kopproteīna saturs stiebrzālēs samazinās, bet palielinās kokšķiedras saturs. Stiebrzāļu plaukšanas laikā kopproteīna saturs to sausnē jau ir samazinājies līdz 11-14%, bet kokšķiedras saturs pieaudzis līdz 30-32%, turpretī zāles ziedēšanas sākumā kopproteīna vairs ir tikai 6-10%, bet kokšķiedras jau 35-40%. Šie dati rāda, ka ziemas lopbarību ar pietiekamu proteīna saturu var sagatavot, uzsākot stiebrzāļu novākšanu to plaukšanas laikā. Novācot vēlāk, stiebrzāļu ziedēšanas laikā, proteīna saturs vairs nav pietiekams ne piena lopu, ne gaļas lopu barošanai. Produkcijas ražošanai nelietderīgi papildus jāpatērē barība un rodas nevajadzīgi izdevumi.

Tā kā tauriņzieži spēj ar gumiņbaktēriju palīdzību saistīt gaisa skābekli, to proteīna saturs ir augstāks. Arī augu attīstības laikā tas samazinās lēnāk. Tā ziedēšanas laikā tauriņziežu sausnā vēl ir 16-18% kopproteīna un 24-26% kokšķiedras, kas ir pietiekami augstvērtīgas ziemas lopbarības sagatavošanai, tādēļ tauriņzieži — āboliņš un lucerna jāsāk novākt ziedēšanas sākumā.

Proteīna iztrūkumu lopbarībā papildināt ar citiem barības līdzekļiem ir ļoti dārgi, tādēļ vienīgais ceļš pietiekama proteīna nodrošināšanā lopbarībā ir pilnvērtīgas zāles lopbarības sagatavošana, uzsākot zāles novākšanu agrās attīstības fāzēs, kad to sastāvā vēl ir daudz proteīna. Labāko zāles novākšanas laiku izvēlas atkarībā no zelmeņa sastāva. Ja zelmenī pārsvarā ir stiebrzāles, tad zāles novākšana jāsāk agri, jau stiebrzāļu plaukšanas laikā, bet zelmeņi ar tauriņziežu pārsvaru novācami vēlāk, tauriņziežu ziedēšanas sākumā.

Agrās stiebrzāles kā pļavas lapaste parasti plaukst jau maija beigās. Jūnija sākumā sāk plaukt kamolzāle, kas pēc izplaukšanas ātri vien nocietē, un labas lopbarības ieguvei noteikti novācama ne vēlāk kā jūnija pirmajā dekādē. Parasti jūnija pirmās dekādes beigās, līdz jūnija vidum plaukst praktiski visas pārējās stiebrzāles, tai skaitā arī plaši audzētais timotiņš. Tādēļ labas lopbarības ieguvei tās sagatavošana būtu uzsākama savlaicīgi, lai stiebrzāļu zelmeņi vai zelmeņi ar stiebrzāļu pārsvaru līdz Jāņiem būtu jau nopļauti un novākti.

Parasti jūnija vidū sāk ziedēt arī agrais āboliņš un lucerna, tādēļ arī šie sējumi novācami savlaicīgi. Ja no agrā sarkanā āboliņa sējuma atāla vēlas iegūt sēklas, tad pirmā zāle lopbarībai jānovāc jau jūnija sākumā. Tikai sējumus ar sarkanā vēlā āboliņa pārsvaru var atstāt novākšanai uz jūnija beigām, jūlija sākumu. Laikus jāsāk novākt arī tādēļ, ka ne jau visas platības paspēs novākt vienlaikus, tādēļ savlaicīgi uzsākot lopbarības sagatavošanu, vismaz daļa lopbarības būs kvalitatīvāka.

Agri uzsākot novākšanu, iegūtā raža ir gan nedaudz mazāka, bet to ar uzviju atsver tās augstākā barības vērtība. Agrāk siena gatavošanai ieteica stiebrzāles tāpat kā tauriņziežus novākt ziedēšanas sākumā, tomēr augstražīgām govīm šādā sienā trūkst proteīna, tādēļ iespēju robežās jāatsakās no siena gatavošanas. Vislabākais agri pļautas zāles konservēšanas veids ir no apvītinātas zāles gatavot skābsienu. Izmantojot jaunākās tehnoloģijas, skābsienu gatavo gan plastmasas plēvē ietītos ruļļos, gan pildot liela izmēra plastmasas maisos. Liekas, ka pašreiz, neskatoties uz relatīvo dārgumu, vairums zemniekiem būtu lietderīgi gatavot rituļos sagatavotu lopbarību. Tas neprasa papildus ieguldījumus skābsiena tvertņu izbūvei, pie tam ievērojot visus noteikumus, iegūst augstas kvalitātes lopbarību. Tomēr jāņem vērā, ka skābsienu praktiski bez tā bojāšanās var izbarot tikai pietiekami lielās fermās, ar vismaz 5-6 govīm, tādēļ daudzās zemnieku saimniecībās joprojām jāgatavo tradicionālais siens. Protams, ja tas ir iespējams, nevajadzētu atteikties no kvalitatīva skābsiena sagatavošanas tvertnēs.

Gatavojot sienu, jādara viss iespējamais, kas veicinātu siena labāku izžūšanu. Vislabāk pļaut agrās rīta stundās. Zāles žūšanu veicina saulains vējains laiks un tās ārdīšana. Pirmo reizi vēlams ārdīt jau 4 studas pēc zāles nopļaušanas, otru reizi nākošajā dienā.

Diezgan plaši izplatīta siena pilnīga izžāvēšana uz zemes, to vairākkārt ārdot, veicina āboliņa un stiebrzāļu vērtīgo izžuvušo lapiņu nobiršanu un presētā siena ķīpās paliek galvenokārt tikai mazvērtīgākā zāļu daļa — āboliņa stublāji un zāļu stiebri bez lapiņām. Šī iemesla dēļ siena pilnīga izžāvēšana uz zemes un presēšana dod iespēju iegūt tikai sliktākas kvalitātes sienu, salīdzinot ar apvītinātas zāles žāvēšanu zārdos.

Kvalitatīvu sienu var iegūt, zāli uz zemes tikai apvītinot, bet tā kaltēšanu pabeidzot zārdos, vārtos vai šķūņos ar papildus ventilāciju. Agri pļautas zāles izžāvēšanai vislabākie tā sauktie garie vidzemnieku zārdi, kuru sakraušanai apvītināto zāles masu pie zārdu kraušanas vietas var pievest ar traktora vai zirgvilkmes slīdgrābekļiem.

Glabātuvēs novietojams tikai pilnīgi izžuvis siens, ar mitruma saturu ne vairāk par 17%. Šādam sienam āboliņa stublāji ir trausli un lūstoši, bet stiebrzālēm, izraujot stiebru no maksts, stiebra gals ir pilnīgi izžuvis un viegli lūstošs. Glabātuvēs siens pēc iespējas rūpīgāk jānoblīvē, lai tur neiespiestos mitrs gaiss, kas varētu veicināt siena pelēšanu. Pelēšanas aizkavēšanai un siena ēdamības uzlabošanai katrā siena tonnā jāiekaisa 5-10 kg vārāmās sāls.

Pēteris Bērziņš, Dr. agr.

Skolā, kurā spēlē

● **Jaunie mūziķi, kuri piedalījušies mūzikas skolu audzēkņu konkursos. Pirmajā rindā (no kreisās) Arturs Spīķis, Lauris Repša, Daiga Čivkule, Aleksandra Petrova, Ērika Savicka, Kristīne Savicka, Jūlija Boļšakova. Otrajā rindā Anna Volkova, Oksana Fjodorova, Aira Gribonika, Santa Barone.**

Šopavasar Preiļu bērnu mūzikas skola 34. pastāvēšanas gadā 28. izlaidumā apliecības par skolas beigšanu izsniedza 26 audzēkņiem.

Mūzikas skolā un tās filiālēs Aglonā, Pelēčos, Rudzētos mācījās 179 audzēkņi. Muzikālo izglītību viņi iegūst četrās — klavieru, vijoles, pūšamo un tautas instrumentu nodaļās. Ar viņiem strādā 23 pedagogi gan pamatdarbā, gan amatu savienošanas kārtībā. Raksturot aizvadīto mācību gadu un ieskicēt nākamo lūdzu Preiļu bērnu mūzikas skolas direktori Karinu Ošu:

«Bez problēmām ar finansēm citu lielu rūpestu mums nav. Protams, varētu vēlēties, lai mūsu audzēkņi nebūtu tik noslogoti. Viņiem ir daudz nodarbību vispārizglītojošās skolās, galvenokārt vieni un tie paši skolēni apmeklē arī jaunrades centru un mūzikas skolu.

No pilsētas budžeta tiek segti izdevumi par siltumu, telpu īri, elektrību, izmaksāta starpība starp piešķirto valsts dotāciju un paredzētajām pedagogu algām, kā arī maksāta alga tehniskajiem darbiniekiem. Vecāku maksa ir 2,40 lati mēnesī, bet filiālēs tā vēl mazāka. Tas atkarīgs no pašvaldību iespējām, bez tam, piemēram, Rudzētos, Pelēčos tiek izmantota vietējo skolu bāze.

Mācību gada sākumā skolā veikts neliels kosmētiskais remonts, trijās telpās nokrāsoti lietus appludinātie griesti, salabots jumts, nomainītas notekcaurules, lai nams nebojājas. Taču par šiem darbiem SCO varējām samaksāt tikai nupat. Mūzikas skolas ēka ir veca, vajadzīgs lielāka apjoma remonts, ko nevaram atļauties.

Cenšamies, lai šie apstākļi neietekmē darba kvalitāti, un varam priecāties par to, ka mūsu audzēkņi piedalās konkursos ārpus skolas un saņem atzinīgu novērtējumu. Pūtēji, vijolnieki, akordeonisti, pianisti vienmēr piedalās pirmās kārtas konkursos Daugavpilī un reti atbrauc bez kādas godalgas vai vismaz atzinības. Klavieru duetu konkursā mūsu audzēknes Daiga Čivkule un Aleksandra Petrova bija izvirzītas finālā. Viņas sagatavoja skolotāja Irina Skvorcova. Cita lieta, ka ceļa izdevumiem skolai nav naudas un vecākiem šie braucieni jāapmaksā pašiem.

Skolas darbam vecāki var sekot, vērtējot koncertdarbību. Gada laikā notikuši vismaz desmit koncerti, vairāki tiek rīkoti gadumijā, pieci koncerti notika nupat, pavasarī. Tas nepieciešams, lai audzēkņi pierastu pie skatuves, publikas, apgūtu skatuves kultūru.

Sāpīgs jautājums ir mūzikas instrumenti. Vairākas audzēkņu paaudzes nomainījušās pie klavierēm, kuru mūžs tikpat ilgs cik skolai. Novecojuši arī akordeoni. Instrumenti tiek lāpīti, remontēti un noskaņoti. Pa šiem gadiem nedaudz atjaunoti mazākie instrumenti — vijoles un pūšamie, tomēr jauns instruments maksā ļoti dārgi. Pagājušajā gadā varējām nopirkt tikai vienu jaunu vijoli. Katru gadu viens vai daži absolventi izvēlas turpināt muzikālo izglītošanos. No pagājušā gada skolas beidzējiem viens iestājās Daugavpils mūzikas koledžā, bet otrs — Daugavpils Pedagoģiskās universitātes mūzikas pedagoģijas nodaļā.

Pašlaik esam iepazinušies un pārbaudījuši spējas tiem bērniem, kas vēlas iestāties mūsu skolā. Vispirms viņi apmeklēs sagatavošanas klasi. Visvairāk bērni izvēlas klavieru un akordeona spēli. Vijoles un klavierspēles nodaļās uzņemam 6-7 gadus vecus bērnus, jo šeit jāmācās septiņi gadi un jārēķinās, lai reizē ar 9. klasi beigtu arī mūzikas skolu. Pūšamo un tautas instrumentu nodaļās mācību laiks īsāks — pieci gadi, tāpēc šeit uzņemam 8-10 gadus vecus bērnus. Gadās, ka bērna spējas atklājas vēlāk, tāpēc dažreiz uzņemam vecākus bērnus. Negribu vecākus baidīt, taču, iespējams, ka skolas maksa būs jāpalielina.

Mūzikas skolā vairākus gadus darbojas arī maksas studija, kurā var mācīties tie, kuri mūzikai pievērsties nodomājuši pusaudžu gados.»

L.Rancāne
J.Silicka foto

● **Viens no šī pavasara lielākajiem koncertiem bija veltīts Mātes dienai. Uzstājas Edgars Strupais un Kristīne Sauliša.**

● **Akordeonu spēlē Aleksandra Kudrjašova...**

...un Arturs Savickis.

Speciālo skolu finansiālās un sociālās problēmas nevar atrisināt pat izglītības un zinātnes ministrs

Līdzekļu samazinājums, salīdzinot ar pagājušo gadu, ierobežo iespējas arī Rudzātu speciālajai internātskolai. Katra mēneša sākumā skolai tiek ieskaitīta noteikta summa, no kuras jāapmaksā ēdināšana, algas, elektrība, komunālie pakalpojumi, veļas mazgāšana u.c. maksājumi, bet skolas vajadzībām nekas pāri nepaliek.

Skolai ir sava lauku saimniecība, un «viss būs atkarīgs no ražas rudenī,» sacīja skolas direktors Jānis Vjakse. «Slēgsim līgumu ar «Daugavpils dzirnavnieku» par graudu nodošanu, lopbarība paliks mūsu saimniecībā lopiem un daļa sēklai, arī kartupeļus audzējam savām vajadzībām. Pagājušā gadā kartupeļi neizauga, un 4 tonnas sēklas nācās ņemt uz parāda.»

Zemes meliorācijai skola naudu nav dabūjusi un, acīmredzot, nedabūs, jo «rajonu padomes likvidējas, un neviens vairs nav ieinteresēts rūpēties». Ir pabeigtas skolas darbnīcas, savesti balķi kaltes celtniecībai, arī skolas ēkā turpināsies remonts, līdzko tiks saņemti prasītie Ls 22000. Jāpiebilst, ka skolas ēka ir ļoti bēdīgā stāvoklī.

«Mums bija tikšanās ar izglītības un zinātnes ministru Rēzeknē,» stāstīja direktors, «un tur runāja par Ls 400000 izdabūšanu republikas pakļautības skolām vasaras periodam, lai skolas atslogotu, skolotājiem dotu iespēju aiziet atvaļinājumos un bērniem organizētu nometnes. Ir jāsastāda izmaksu tāme, un jūnijā būs zināms, vai naudu piešķirs.» No naudas atkarīgas arī bērnu šīsvasaras ekskursijas. Pēc eksāmeniem ekskursija paredzēta divām devītajām klasēm, līdz Jāņiem bērni skolas saimniecībā ravēs dārzus, un, ja nesāksies siena laiks, vizināsies vēl.

«Meitenes, kas beigs skolu, tālāk iecerējušas mācīties Ērgļos un Jaunaglonā,» stāstīja J.Vjakse. «Pasniedzēji no Jaunaglonas lauksaimniecības skolas ir klāt arī mūsu skolā eksāmenos un reizē iepazīstas ar audzēkņiem.» Šajā mācību gadā Rudzātu speciālās internātskolas bērni piedalījušies arī daudzos pasākumos: pagastā folkloras iestudējumā «Latgaliešu kāzas», modes skatē rajonā un Lielplatonē, sporta sacensībās Liepājā un citās pilsētās. Skolas bērnu darbus varēja aplūkot arī Preiļu rajona dienās Rīgā.

Skolā strādā 19 skolotāji, vairāki no viņiem papildina zināšanas kursos Liepājā, Jēkabpilī, Rīgā, Daugavpilī, viens pedagogs mācās, lai iegūtu maģistra grādu. Skolas audzēkņi ir ne tikai mūsu rajona bērni, bet arī no Jēkabpils, Limbažiem un 25 bērni no Rīgas, — pusbāreņi, bāreņi, arī ar garīgās attīstības traucējumiem. «Daži bērni nāca klāt šī mācību gada laikā, vēl pieci tiks uzņemti, un kopējais audzēkņu skaits varētu būt 75. Grūti prognozēt, vai skolā būs arodklases un cik to būs,» teica skolas direktors. «Kā tālāk risināsies mūsu problēmas, to pat ministrs nevarēja pateikt. It sevišķi sociālās problēmas, kad bērni aiziet no skolas. Bērnus ņem arī aizbildnībā, bet ļoti smagi iet dokumentu un juridiskās puses noformēšana, cilvēkiem dažkārt pietrūkst arī atbildības par bērnu. Šogad pat divi paņemtie bērni atgriezās skolā atpakaļ. Neesmu pret aizbildnību, bet bērnam vajag stingru aizmuguri, jo bērns — tā nav rotaļlieta.»

Daina Kursīte

Jauns iestudējums, jauna estrāde

Vai siens kādreiz palicis nepļauts Jāņu vai Pēterdienas dēļ? Vai Jāņi un Pēteri kādreiz palikuši nesvinēti siena pļaujas dēļ? Tā domā Vārkavas puses ļaudis. Šogad abi svētki tuvojas ar diviem patīkamiem pārsteigumiem.

Vārkavas pagasta padome rūpējas par jaunas estrādes uzcelšanu, bet tautas nama vadītāja kopā ar pašdarbniekiem — par jauna iestudējuma pirmizrādi. Kā pastāstīja Vārkavas padomes priekšsēdētājs Arturs Štagars, padome ir nolēmusi pagasta centrā Vārkavā uzbūvēt estrādi. Vieta nolūkota birztaliņā, sagatavoti materiāli — dēļi soliem. Jāķeras pie betonēšanas darbiem. Pagasta padomes priekšsēdētājs vēl nevarēja pateikt, vai atklāšana būs Līgo svētkos vai Pēterdienā, taču vienos no šiem svētkiem – noteikti.

Vārkavas pagasta tautas nama vadītāja Elvīra Āboliņa savukārt pastāstīja, ka jauno estrādi atklās ar A.Rubeņa lugas «Psiholoģijas doktoranda Donota Puisāna apsasīvošona» pirmizrādi. Vārkavas teātra kopa ir iestudējusi vairākas lugas, ko redzējuši gan sava, gan citu pagastu ļaudis.

Jaunā iestudējuma mēģinājumi paņem ik nedēļas pa diviem vakariem. Lielāko lomu — Donotu tēlo Vārkavas pamatskolas 9. klases skolnieks Jānis Sparāns. Pīteri Teteri — Dzintars Jukšs, kas uz mēģinājumiem ierodas no Upmalas pagasta, viņam tā ir pirmā, bet sievai Sandrai šajā lugā — jau otrā loma. Pieredzējusi tēlotāja ir Iveta Višķere, Vārkavas pamatskolas skolotāja, kas izrādē būs Aira. Nelliju tēloja Līga Upeniece, kura pa iestudēšanas laiku kļuva māmiņa mazai meitiņai, tāpēc uz pirmizrādes laiku lugā «ielekt» nācās tautas nama vadītājai Elvīrai Āboliņai, kas ir arī režisore.

«Ar to režiju ir tā, ka mēs, visi tēlotāji, viens otru papildinām,» teica tautas nama vadītāja.

Par mūziku gādā Aigars Upenieks. Tēlotāji ir ļoti disciplinēti, kaut arī pavasara sējas laikā gadījās, ka kādam tovakar jāecē vai jāar. Pārējie tad nolasīja viņa tekstu.

«Hē, ladaskaps ir pilns ar ādamū!» Studentes Airas mīļākais teiciens kļuvis par biežāk lietoto arī starp tēlotājiem. Lauku jaunieši paši rūpējas par savām klētīm, ledusskapjiem un arī — par estrādi.

L.Rancāne

ĪSZIŅAS

■ **Līvānu lauku kapela «Jūlijs» 8. jūnijā piedalījās IV Latgales TV mūzikas festivāla «Rēzekne '97» noslēguma koncertā, bet 15. jūnijā muzicēs Ulbrokas tautas mūzikas festivālā.** 1. jūnijā iznākusi «Jūlija» autorkasete «Šūpoles», bet 1. jūlijā kapela atzīmēs 10 gadu jubileju.

■ **«Kultūras dzīves norises Rudzātos atkarīgas no finansiālajām iespējām.** Divas reizes mēnesī pagastā notiek balles, tiks svinēti Jāņi un pēc Jāņiem pilngadības svētki. Maija nogalē pagastā spēlēja grupa «Parlaments», bet jūnija sākumā tika rīkoti Bērnības svētki, uz kuriem bija pieteikti 15 bērni. Rudzātu pagasta koris (vad. J.Skutelis) piedalījās novada dziesmu svētkos Viļānos. Pagaidām naudas trūkuma dēļ ieceres līmenī palikusi deju kolektīva organizēšana. Pirms dažiem gadiem deju kolektīvs bija, bet pietrūka cilvēku atsaucības,» stāstīja kluba vadītāja L.Vaivode.

D.Kursīte

■ **Vienlaicīgi ar Latgales novada dziesmu un deju svētkiem jau otro gadu notika Latvijas skolēnu deju festivāls «Latvju bērni danci veda».** Pērn tas bija Cēsīs, bet šogad Jūrmalā, Dzintaru koncertzālē. Preiļu dejotāji – trīs kolektīvi no Preiļu 1. pamatskolas un viens no Preiļu bērnu un jauniešu centra – vienīgie pārstāvēja Latgali. Kolektīvu vadītājas Maruta Kozlova, Gaida Ivanova, Silvija Kurtiņa nevarēja būt kopā ar mazajiem dejotājiem, jo šoreiz priekšroka bija jādod novada dziesmu un deju svētkiem.

Kā pastāstīja bērnu un jauniešu centra metodiķe Ilga Peiseniece, gan lielajā gājienā pa Jomas ielu uz Dzintaru estrādi, gan koncertā uz skatuves, Preiļu bērni labi sevi parādījuši. Pēc koncertiem preilieši devušies uz jūru, ko vairāki bērni redzējuši pirmo reizi, izklaidējušies Dzintaru atrakciju parkā. Šo svētku programmu bērnu deju kolektīvi rādīs 15. jūnijā Preiļos notiekošajos deju svētkos.

L.Rancāne

«Man palīdzēja lūgšanu grāmata un rožukronis»

■ Pēc Latvijas PSR Sabiedriskās kārtības apsargāšanas ministrijas datiem no republikas 1941. gadā izsūtīti tirgotāji, aizsargi un citi bīstami elementi: 5521 ģimene, 16563 cilvēki. 1941. gada 14. jūnijā lielāko daļu trimdai nolemto latviešu bija paredzēts izsūtīt uz Sibīrijas centrālo daļu. 6900 cilvēkus uz Krasnojarskas apgabalu, 2000 — uz Novosibirsku, 400 sievietes — uz Karagandas apgabalu, bet 1905 cilvēkus, kas plānā apzīmēti par «kriminālnoziedzniekiem», — uz Krievijas Eiropas daļas ziemeļiem Puksu, Soļikamsku, visbeidzot 500 cilvēkus uz Babiņinu. Ešeloni patiešām ir gājuši visos šajos virzienos.

Šī gada 14. jūnijā pulksten 12.00, kad sarkanbaltsarkanais karogs, nolaists pusmastā, paudīs tautas skumjas, aicinām visus piedalīties svinīgajā mītiņā un ziedu nolikšanā pie staļinisko represiju upuru pieminekļa Preiļos, Tirgus laukumā.

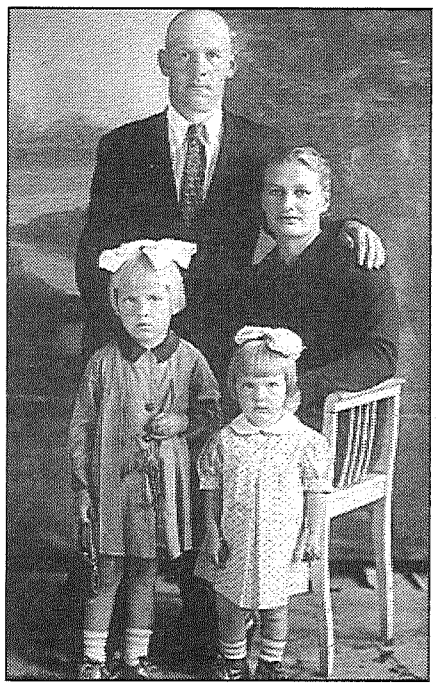

● Paulīne Vanaga (pirmā no kreisās) ar Sibīrijas gadu draudzenēm.

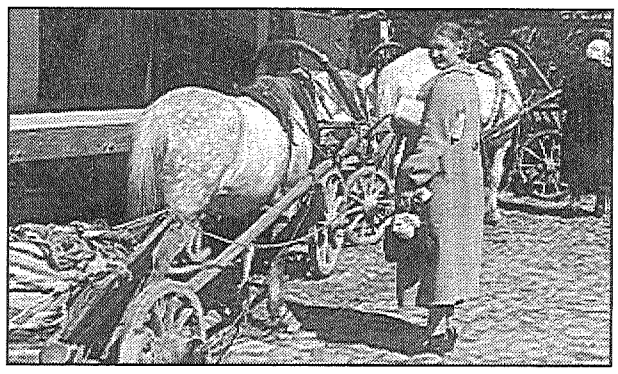

● Preiļu policijas kārtībnieks Voicehs Vanags.

● Dābolaino zirdziņu no Daugavpils, kad Vaicehu Vanagu 14. jūnijā arestēja, mājās atdzina kaimiņi.

● Voicehs un Paulīne Vanagi ar savām gaišmatainajām atvasītēm neilgi pirms izvešanas.

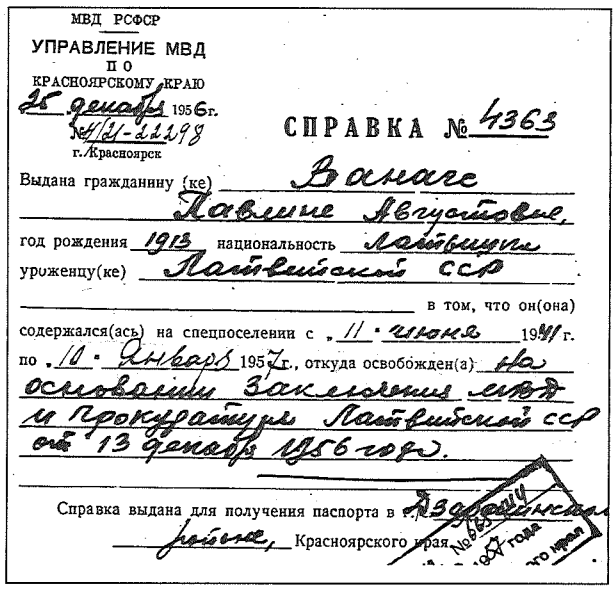

МВД РСФСР
УПРАВЛЕНИЕ МВД
ПО
КРАСНОЯРСКОМУ КРАЮ
25 декабря 1956 г.
№ 4/d-22198
г. Красноярск

СПРАВКА № 4363

Выдана гражданину (ке) Ванаге
Паулине Августовне,
год рождения 1913 национальность латышка
уроженцу(ке) Латвийской ССР
в том, что он(она)
содержался(ась) на спецпоселении с 11 июня 1941 г.
по 10 января 1957 г., откуда освобожден(а) на
основании заключения суда
и прокуратуры Латвийской ССР
от 13 декабря 1956 года.

Справка выдана для получения паспорта в г. Дзержинск
Красноярского края. № 6 1957 года

● Ar šo dokumentu, ko Paulīne Vanaga sauca par «suņa pasi», 1957. gada 16. janvārī viņa Krasnojarskas apgabala Dzeržinskas rajona milicijas nodaļā saņēma personību apliecinošu dokumentu – pasi.

Daudzu mūsu novada ļaužu dzīvesstāstos 1941. gada 14. jūnijs ir traģisks un rūgts pavērsiens. Iet laiks, un mūsu vidū arvien mazāk kļūst šo notikumu līdzdalībnieku un aculiecinieku. Tāpēc ieklausīsimies viņu atmiņu stāstījumos, saglabāsim tos nākamajām paaudzēm.

Lūk, ko stāsta astoņdesmit četrus gadus vecā Preiļu iedzīvotāja Paulīne Vanaga:

— Mans vīrs Voicehs Vanags, trīs un piecus gadus vecās meitiņas un es pati tikām izsūtīti uz Sibīriju 1941. gadā. Līdz 1940. gada apvērsumam vīrs bija policijas kārtībnieks Preiļos. Dzīvojām tepat aiz parka no sarkaniem ķieģeļiem būvētā divstāvu mājā. Pie mājas bija izrakts dīķis, bet apkārt tam mums iedalītā zeme. Stādījām dārzu, kopām.

Bet pēc komunistu nākšanas pie varas vīru atlaida no darba, tāpēc pārcēlāmies uz dzīvi pie mana tēva Preiļu pagasta Puncuļu sādžā. Palīdzējām tēvam saimniecībā.

1941. gadā Daugavpilī būvēja lidlauku, un tēvam vajadzēja braukt šķūtīs. Viņa vietā ar zirgu aizbrauca mans vīrs. Un no Daugavpils 14. jūnijā viņu arī paņēma. Bet zirdziņu vēlāk mājās atdzina kaimiņi.

14. jūnija rītā mazā gaismiņā mani pamodināja bruņoti vīri. Kopā ar 1936. un 1938. gadā dzimušajām meitiņām man pavēlēja savākt mantas un taisīties ceļā. Paņēmu līdzi čemodānu, pāris gultas palagu, bērnu drēbītes un visu naudu, kas man toreiz bija, — kādi astoņi rubļi. Kaimiņiem bija pavēlēts iejūgt zirgu lielajos siena ratos. Tā mūs aizveda uz Punduru muižu, kur jau gaidīja mašīna. Ar to aizbraucām uz Preiļu policijas iecirkni, tad uz Aglonas staciju, kur jau bija savests daudz ļaužu, gaidīja lopu vagoni. Sievietes un bērnus izvietoja vagonos atsevišķi no vīriem. Daugavpilī dzirdējām, ka vagonus, kuros bija sadzīti vīrieši, no sastāva atkabināja.

Daugavpils stacijā pie vagona pienāca Voicehs, pajautāja, vai bērni arī ir līdzi. Viņš atdeva man savas darba drēbes (vēlāk vīra vecais kažociņš labi noderēja, kad bija jāiet mežā zāģēt kokus). Es viņam, savukārt, iedevu spilvenu, ko biju līdzi paņēmusi, un segas.

Mani ar meitām aizveda uz Krasnojarskas novada Dzeržinskas rajona Kanskas pilsētu, kur pirmajā naktī izmitināja skolā. Pēc garā un ilgā ceļa cilvēki bija pārguruši. Sablīvējās vienā telpā cits pie cita, jo vietas bija maz. Bērni raudāja.

Rītā visus izšķiroja, kam uz kurieni doties. Pēc izsūtītajiem atbrauca pajūgi, lai aizvestu uz tālākiem ciemiem. Mani ar meitenēm — uz Dzeržinskas rajona Makarovo sādžu. Tur sagaidīja bēdīga aina. Zirgi karā, vīrieši karā. Mājās bija palikuši tikai sešpadsmit gadus veci puikas un sirmgalvji vecīši. Visi lauki aizauguši. Saimnieki labprātāk ņēma tos izsūtītos, kuriem līdzi bija kādas dārglietas, vērtīgas mantas vai nauda.

Sākumā dzīvojām pie kādas sievietes ar diviem bērniem, vēlāk vecā pamestā mājā. Sūtīja ravēt laukus. Iesākumā vēl deva maizīti — trīssimt gramus trim cilvēkiem. Vēlāk maizes nebija, ēdām zāli, bērni lasīja upeņu lapas, vārījām balandu zupu. No koka skaidām, piejaucot klāt kādu sauju miltu, cepām «maizi». Īstu maizi dabūjām ēst tikai pēc kara. Ziemā uz meža darbiem nācās braukt istabas čībām kājās.

1946. gadā sākās Latvijā dzimušo deportēto bērnu reevakuācija uz Latvijas bērnu namiem. Es sapratu, ka, paliekot Sibīrijā, manas meitas lemtas bada nāvei. Tāpēc iepriekš sarakstījos ar vecākiem un nolēmu, ka sūtīšu viņas uz dzimteni. Grūti bija šķirties, bet meitenes atgriezās Puncuļos. Viņu veselība jau bija iedragāta.

Es pati pārcēlos dzīvot uz Dzeržinskas centru, kur strādāju pienotavā. Mājās atgriezos tikai 1957. gadā.

Mans vīrs Voicehs mira Molotovas apgabala «Vjatlagā» Soļikamskā, kur viņu arī apglabāja. Metuši pa trīsdesmit cilvēkiem vienā bedrē. Viņu jau 1941. gadā tiesāja pēc 58. panta, jo līdz 1940. gadam taču strādāja policijā. Vīra miršanas apliecību saņēmu vēlāk Daugavpils apriņķa dzimtsarakstu nodaļā. Apliecībā bija uzrādīts, ka Voicehs Vanags miris 1941. gada 20. septembrī. Nāves cēlonis — miokardīts.

Stāstījuma nobeigumā Paulīna Vanaga piebilda:

— Visa mana mūža mīļākā nodarbošanās ir rokdarbi. Vēl tagad ir saglabājušies dažādos laikos izšūtie krāsainie spilventiņi, dvieļi, virtuves aizkariņi. No Sibīrijas pārvests tur izšūtais dvielis. Pati esmu zīmējusi daudzus ornamentus. Lielu daļu izšuvumu un tamborējumu esmu atdāvinājusi labiem cilvēkiem.

Daudz esmu domājusi par to, kā es izturēju. Laikam jau uz Sibīriju paņemtā lūgšanu grāmata «Uz augšu, sirdis» un rožukronis ar Romas pāvesta svētību bija tie, kas palīdzēja izglābties un atgriezties. Šodien tos glabāju kā relikviju.

Paulīnes Vanagas atmiņas pierakstīja un publicēšanai sagatavoja Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeja jaunākā zinātniskā līdzstrādniece Regīna Pastare

SPORTS

Četrcīņa «Draudzība»

Preiļu pilsētas stadionā notika rajona skolēnu sacensības vieglatlētikā — četrcīņa «Draudzība». Sacensībās piedalījās 120 skolēni no 14 rajona skolām. 1985./86. g. dz. zēni un meitenes sacentās šādās disciplīnās: 60 m skrējienā, tāllēkšanā, bumbiņas mešanā, 800 m skrējienā (zēniem) un 500 m skrējienā (meitenēm).

Labākie bija Preiļu 1. pamatskolas skolotāja L.Valdoņa audzēkņi: A.Piskunovs — 1. vieta, A.Utināns — 2. vieta, A.Mūrnieks — 3. vieta. Starp meitenēm 1. vietu izcīnīja Riebiņu vidusskolas skolniece Inga Babris.

A.Podskočijs, fizkultūras skolotājs

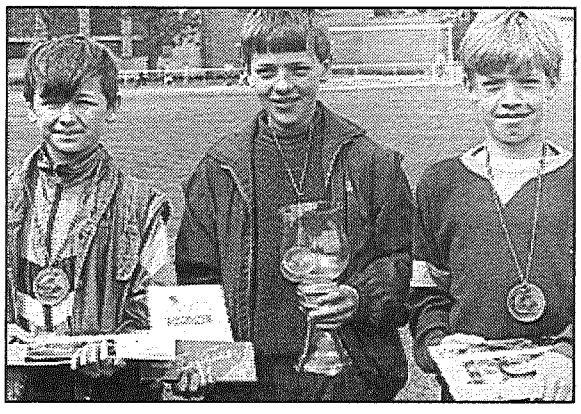

● Četrcīņas «Draudzība» uzvarētāji: (no kreisās) Arturs Mūrnieks, Andrejs Piskunovs, Arturs Utināns un Inga Babris. J.Silicka foto

Līvāniete Mārīte Kozlovska uzvar Sanktpēterburgā

1. jūnijā Sanktpēterburgā notika 2. Starptautiskās veterānu sacensības vieglatlētikā, kurās piedalījās arī Latgales vieglatlēti. Ar ļoti labiem rezultātiem startēja līvāniete Mārīte Kozlovska. Tāllēkšanā viņas rezultāts bija 5 m, kas profesionālajā rangu tabulā pielīdzināms 6,19 m. Tas M.Kozlovskai nodrošināja 1. vietu un speciālbalvu. Savukārt 100 m distanci viņa veica 14 sekundēs un izcīnīja 2. vietu.

Daina Kursīte

Slimojam tāpēc, ka dzīvojam Baltijā

Sešdesmitajos gados padomju zinātnieki intensīvi pētīja zemes garozas ķīmisko sastāvu, cenšoties noteikt, kā dzīvos organismus ietekmē augsnē esošie mikroelementi. Izrādījās, dažu vielu trūkums vai pārbagātība izraisa daudzas nevēlamas parādības. Tiklīdz tiek izjaukts līdzsvars, sākas savdabīga ķēdes reakcija, kas skar visu dzīvo. Vispirms cieš augi, pēc tam saslimst dzīvnieki un visbeidzot cilvēki, kas saņēmuši ēdienu ar nepietiekamu vai, gluži otrādi, pārliecīgu mikroelementu saturu. Jauno zinātnes virzienu sāka dēvēt par ģeogrāfisko medicīnu, bet vides nelabvēlīgo ģeoķīmisko apstākļu izraisīto slimību nosauca par endēmiju.

Dažādi institūti visās Padomju Savienības malās cītīgi pētīja šo problēmu. Savu ieguldījumu deva arī mūsu Bioloģijas institūts, kurā talantīgā akadēmiķa Jāņa Peives vadībā tika veikts kolosāls darbs: izpētīta gandrīz vai katra Latvijas zemes pēda, uzrakstīts milzum daudz zinātnisku darbu un pat sastādītas speciālas kartes. Taču ar laiku Latvijas zinātne zaudēja interesi par šo problēmu. Acīmredzot trūka stimula vai precīzāk — budžeta atbalsta. Un tagad neviens vairs īpaši necenšas atklāt cēloņus slimībām, no kurām cieš tūkstošiem cilvēku. Bet medicīna ārstē tikai sekas...

Kā mums trūkst?

Iepriekšminētais Pitrāna kungs diemžēl ir šaura profila speciālists, kuru interesē tikai viens elements — selēns. Taču pēc ilgiem meklējumiem man izdevās atrast sešdesmitajos gados sastādītu PSRS bioģeoķīmiskās rajonēšanas karti. Spriežot pēc tās, Latvijas zemē ir par maz joda, bet tas izraisa vairogdziedzera palielināšanos, neauglību un visas endokrīnās sistēmas darbības traucējumus. Vara un kobalta trūkuma dēļ rodas mazasinība un B_{12} avitaminoze. Ja nav pietiekami kalcija un fosfora, vērojamas problēmas ar zobiem, ādu, matiem un nagiem, kā arī distrofiskas izmaiņas kaulos, kas pat pajaunus cilvēkus padara par vārgiem invalīdiem.

Kāpēc visiem Latvijas iedzīvotājiem ir slikti zobi un problēmas ar locītavām? Kāpēc mūsu mazajā valstī gandrīz 45000 cilvēku slimo ar vēzi? Aprīlī notikušajā kongresā par netradicionālās medicīnas jautājumiem ļoti interesantu versiju par saslimstības primārajiem iemesliem izvirzīja Biomedicīnas problēmu centra vadītājs Broņislavs Pitrāns.

Par selēnu der parunāt sīkāk. Pitrāna kungs uzskata, ka daudzas slimības izraisa tieši šā mikroelementa trūkums Latvijā. Selēna deficīts bojā mūsu organisma šūnu membrānas, un cilvēku sāk vajāt nebeidzamas kaites: pazeminās imunitāte, bojājas locītavas, sāk niķoties sirds un aknas, cilvēks priekšlaicīgi noveco. Uz šī fona strauji attīstās onkoloģiskās slimības.

No selēna deficīta, starp citu, cieš visas Baltijas jūras zemes, un daudzas sākušas risināt šo problēmu valsts līmenī. Piemēram, Somijā kopš 1984. gada darbojas Nacionālā selenizācijas programma. Ir izstrādāti speciāli normatīvi, saskaņā ar kuriem selēnu obligāti pievieno mēslojumam, lopbarībai, pārtikas produktiem. Bet pie mums? Vai tiešām akadēmiķa Peives un viņa līdzgaitnieku darbi bija veltīgi?

Ziniet mēru

Iepriecina tas, ka mūsu mīļajā Latvijas zemītē mikroelementu ir par maz, nevis otrādi. Galu galā jebkuru trūkumu var kompensēt. Sliktāk ir, piemēram, Aizkaukāza valstīs, kur vērojams pārāk liels svina (izraisa nervu sistēmas slimības) un molibdēna (podagras cēlonis) daudzums.

Taču atgriezīsimies pie pašu problēmām. Pašreizējā situācijā optimālais variants ir doties uz aptieku un nopirkt kompleksos vitamīnus ar mikroelementiem. Piemēram, amerikāņu «Certa-Vite Tabs», kas satur 13 vitamīnus un 18 mikroelementus. Ir nopērkami atsevišķi selēna preparāti: mūsu ražotais — ar E vitamīnu («Grindex») un amerikāņu «Selenium» («Major»). Labs ir arī slovaku «Triovit» (KRKA), kura sastāvā ir gan selēns, gan A, E un C vitamīni, kas aizsargā šūnas pret brīvajiem radikāļiem.

Un visbeidzot — tiecoties pēc dzelzs veselības, pats galvenais ir zināt mēru. Firmas «Versija» farmaceite Maija Grunsberga brīdina vienlaikus nelietot vairākus kompleksos preparātus. Tāpat nedrīkst pārsniegt anotācijas norādītās devas.

Bet, ja esat nolēmis ilgstoši lietot tabletes, konsultējieties ar ārstu. Pārāk liels vitamīnu daudzums organismā arī var izraisīt ļoti nopietnas sekas.

Natālija Vasiļeva
(«Bizness & Baltija»)

Remantadīns pasargās no ērču encefalīta

Krievu valodā iznākošais laikraksts «SM» pagājušās piektdienas numurā publicējis materiālu par to, ka visvienkāršākais un arī vislētākais līdzeklis, kā pasargāt sevi no ērču encefalīta, ir mums visiem labi zināmais un populārais remantadīns. To lielākā daļa cilvēku pazīst un lieto kā profilaktisku pretgripas līdzekli. Bet sakarā ar to, ka ērču encefalīts ir vīrusu saslimšana, arī šajā gadījumā remantadīns ir ļoti iedarbīgs.

Mediķi atzīst, ka labākais līdzeklis, lai izsargātos no ērču encefalīta, ir savlaicīga vakcinācija. Tomēr ļoti daudzi Latvijas iedzīvotāji nevar atļauties samaksāt par šo poti gandrīz divus desmitus latu. Gadās arī tā, ka optimālais laiks, kad vajag potēties, jau pagājis. Tādos gadījumos atliek iet uz aptieku un nopirkt paciņu remantadīna.

Akciju sabiedrība «Olainfarm», kur ražo remantadīnu, pilnībā nodrošina remantadīna pieprasījumu Latvijā.

Remantadīnu var lietot profilakses nolūkos. Ja jūs dodaties vairākdienu ceļojumā vai pārgājienā pa mežiem un laukiem, tad pieaugušajiem ieteicama viena tablete remantadīna profilaksei ik dienas. Ja nu gadījumā nejaukais kukainis ir pieķēries, nekavējoties vai arī 48 stundu laikā jāizdzer divas remantadīna tabletes pat tajā gadījumā, ja liekas, ka ērce nav inficēta.

Pieaugušam cilvēkam agrīnai ārstēšanai deva ir divas remantadīna tabletes divreiz dienā — vismaz trīs dienas pēc kārtas. Skolas vecuma bērniem var dot pa vienai tabletei, lai gan efektīvāks līdzeklis ir imunoglobulīns, ko bērniem līdz astoņpadsmit gadu vecumam injicē bez maksas. Remantadīnu nav ieteicams lietot tiem, kuriem ir akūtas nieru un aknu slimības, grūtniecēm, kā arī pirmsskolas vecuma bērniem.

Remantadīns neļauj ērču encefalīta vīrusam vairoties cilvēka asinīs. Kad pēc 7—11 dienām parādās pirmie slimības simptomi, iespējas nesaslimt jau būs palaistas garām. Ārstēšanās tad būs ilgāka un sarežģītāka.

Situāciju Preiļu rajonā komentē ārste epidemioloģe Raina Nikiforova:

— Šopavasar rajonā konstatēts viens saslimšanas gadījums ar ērču encefalītu Turku pagastā, ar Laima slimību jau bijuši divi gadījumi Rudzātu pagastā un viens Līvānos. Pašlaik ir aizdomas par ērču encefalīta gadījumu Preiļos.

Ar ērču kodumiem pēc palīdzības medicīnas iestādēs jau griezušies 37 bērni Preiļos un 31 Līvānos. Imunoglobulīns, ko šajos gadījumos injicē bērniem, pašlaik ir abu pilsētu slimnīcu uzņemšanas nodaļās un bērnu konsultācijās. Bērniem līdz astoņpadsmit gadu vecumam par imunoglobulīnu nav jāmaksā.

Ērču encefalīts nav vienīgā slimība, ar ko var saslimt, ja piekodies inficēts kukainis. Ērču koduma rezultātā var saslimt arī ar Laima slimību un Kū-drudzi.

Šī gada maijā dažādos rajona pagastos esam savākuši 170 ērces. No 75 Stabulnieku pagasta mežos paņemtajām ērcēm divdesmit tika pārbaudītas uz Laima slimību. Slimības izraisītājs netika atrasts Rušonas pagasta Šņepstos savāktajām ērcēm, kuras pārbaudīja, vai kukaiņi nav inficēti ar ērču encefalīta vīrusu. Pagaidām vēl nav saņemtas atbildes par Sutru un Rudzātu pagasta mežos atrastajām ērcēm.

Sakarā ar to, ka potes pret ērču encefalītu ir dārgas (viena deva maksā septiņi lati, bet, lai saņemtu imunitāti uz trim gadiem, nepieciešamas trīs), visvienkāršākais un lētākais līdzeklis ir remantadīns. Mūsu pilsētas aptiekās tas maksā nepilnu latu.

Ērču Preiļu rajona mežos ir ļoti daudz, un ik gadus to kļūst arvien vairāk. Tas notiek tāpēc, ka meži ir nekopti, aizauguši ar krūmiem.

Materiālu sagatavoja L.Kirillova

Eiropā visvairāk alkohola patērē Latvijā

Pasaules veselības organizācijas (PVO) pārskatā par alkohola, narkotiku un smēķēšanas izplatību Eiropas reģionā norādīts, ka Latvijā no deviņdesmito gadu sākuma līdz vidum bijis visaugstākais alkohola patēriņš Eiropā — ap 20 litru absolūtā alkohola gadā uz iedzīvotāju (ievērojot reģistrēto patēriņu un aplēses par nereģistrētā alkohola patēriņu).

Pēc Valsts statiskas komitejas datiem, pērn viens iedzīvotājs izdzēris 6,7 litrus absolūtā alkohola. Valsts narkoloģiskās aprūpes un veselības centra speciālisti tomēr uzskata, ka reālais apreibinošo dzērienu patēriņš mūsu valstī ir lielāks, nekā to atspoguļo oficiālās statistikas dati, un varētu svārstīties aptuveni no 12 līdz 20 litriem tīra alkohola gadā.

Kā sacīja Narkoloģiskās aprūpes centra organizatoriski metodiskās daļas vadītājs Jānis Caunītis, speciālistu pieņēmumi par to, ka alkohols tiek patērēts vairāk, nekā to rāda oficiālie dati, balstās uz savstarpējās saistības izvērtējumu starp alkohola patēriņa un psihožu, nedabīgā nāvē mirušo (transporta negadījumos, no traumām, saindēšanās ar alkoholu un tā surogātiem, noslīkušo) skaita izmaiņām. Tā 1980. gadā, kad bija reģistrēts 11,3 litru alkohola patēriņš uz vienu iedzīvotāju, tika konstatēti 19 alkohola psihožu gadījumi uz 100000 iedzīvotāju, savukārt pērn pie oficiāli reģistrēta mazāka alkohola patēriņa — 6,7 litri — psihožu gadījumu skaits sasniedza 40 uz 100000 iedzīvotāju. Tāpat, kā sacīja J.Caunītis, oficiālie dati nevar precīzi parādīt alkohola patēriņa situāciju, jo, neraugoties, ka pērn konfiscēts liels nelegālo spirtoto dzērienu daudzums, joprojām var novērot kontrabandas alkohola un tā surogātu lietošanu.

Vairāki narkologi pērn publicēja pētījumu, kur, izvērtējot likumsakarību starp alkohola patēriņu un tā lietošanas izraisītajām sekām, aprēķinājuši, ka 1994. gadā viens iedzīvotājs izdzēris 23 litrus tīra alkohola. Tas gandrīz saskan ar Norvēģijas lietišķo pētījumu institūta iegūtajiem aptaujas datiem, kas rāda, ka 1994. gadā Latvijā viens iedzīvotājs patērējis 25,4 litrus absolūtā alkohola.

J.Caunītis norādīja, ka pērn vērojama tendence samazināties alkohola patēriņam un tā lietošanas seku parādībām — no alkoholisma mirušo un ar psihozēm saslimušo skaitam. Tomēr, pēc viņa teiktā, pārlieku lielam optimismam nav pamata, jo apkopotie dati rāda, ka dažas nelabvēlīgās alkohola lietošanas izpausmes nemazinās.

Piemēram, neraugoties uz vispārējo apreibinošo dzērienu patēriņa samazināšanos, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, pērn pieaudzis noziegumu skaits, ko dzērumā izdarījuši pusaudži; starp alkoholisma slimniekiem un ar psihozēm saslimušajiem palielinājies sieviešu īpatsvars.

No visiem alkoholiskajiem dzērieniem arī pagājušajā gadā visvairāk tika dzerti degvīna izstrādājumi — ap 60%, savukārt alus — aptuveni 19%. Turklāt tā patēriņš pērn, salīdzinot ar 1995. gadu, nedaudz samazinājies.

Agita Bērziņa
(«Diena»)

POLICIJAS ZIŅAS
(no 2. līdz 8. jūnijam)

Ceļu negadījumos iet bojā un cieš dzīvnieki

■ 4. jūnijā uz ceļa Riebiņi-Kauša Dobeles iedzīvotājs J.Novakšāns ar automašīnu IVECO notrieca stirnu. Bojāts automobilis, bet skaistais meža dzīvnieks gājis bojā.

■ 6. jūnijā ceļa Riebiņi-Silajāņi 3. kilometrā notika sadursme starp automašīnu LUAZ 968, ko vadīja S.Škuratovs, un zirga pajūgu, ko vadīja A.Krotovs. Sadursmē cieta zirdziņš.

Tikai viens ugunsgrēks

■ 8. jūnijā Silajāņu pagasta Červonikos pārkurinātas krāsns dēļ nodega G.Grozdova pirts.

Zādzības

■ 2. jūnijā izsists logs un iekļūts bārā «Līgo-2» Preiļos, Liepājas ielā 37. Paņemts dažādu marku alkohols, tabakas izstrādājumi un pārtikas produkti.

■ 2. jūnijā uzlauztas dienesta ieejas durvis un nozagts dažādu marku alkohols un nauda (70 santīmi) KSS «Turība» veikalā Nr.41 Rožupē.

■ 3. jūnijā Aizkalnes pagasta Kalvānos no šķūņa pazuda V.Vaikules velosipēds.

■ 3. jūnijā Saunas pagastā no fermas «Priekuļi» nozagti divi elektrodzinēji.

■ 3. jūnijā no kāda dzīvokļa Sutru pagastā nepilngadīgie nozaga divus fotoaparātus, fotofilmiņas un audiokasetes. Vainīgie noskaidroti.

■ 4. jūnijā Jaunaglonā nozagts mopēds «Stella» bez numura zīmēm, kas pieder J.Zdanovskim.

■ 5. jūnijā Vārkavas pagasta Šaripovkā konstatēta nelikumīga meža griešana.

■ 7. jūnijā Jaunaglonā pazudis Leonovičai piederošais velosipēds.

■ 7. jūnijā uzlauztas J.Zeilem piederošās neapdzīvotās mājas durvis Novoseļjē. Pazudušas dažādas mantas.

■ 8. jūnijā Preiļu slimnīcā ar galvas traumu nogādāts 1943. gadā dzimušais J.M. Lietas apstākļi tiek noskaidroti.

■ 8. jūnijā Preiļu slimnīcā ar kriminogēna rakstura traumām nogādāts Preiļu iedzīvotājs P.G. Lietas apstākļi tiek noskaidroti.

■ 8. jūnijā uzlauzta F.S. māja Preiļu pagasta Lielajos Mūrniekos. Pazudušas dažādas sadzīves mantas.

Skandāli

■ 1. jūnijā nepilngadīgie izdarīja huligāniskas darbības A.Z. piederošajās mehāniskajās darbnīcās «Spars» Vārkavas pagastā.

■ 2. jūnijā R.Brics Līvānos nepakļāvās policijas darbinieku prasībām.

■ 3. jūnijā P.Kudiks piekāva S.J. Vārkavas pagasta Bučkos. Sastādīts administratīvais protokols.

■ 4. jūnijā A.Skutelis sarīkoja ģimenes skandālu Saunas pagasta Betiškos. Sastādīts administratīvais protokols. N.Tipuks sarīkoja ģimenes skandālu Preiļos, Aglonas ielā 34. P.Gailītis sarīkoja ģimenes skandālu Aglonas pagasta Fintmuižā. M.Karpovs, būdams alkohola reibumā, sarīkoja ģimenes skandālu Vārkavas pagasta Pilišķos.

■ Vēl 4. jūnijā pie Rudzātu pagasta bērnudārza tika noķerti nepilngadīgie G.Zalāns un K.Klaužs, kuri, izsitot jumta šīferi, mēģināja iekļūt bērnudārzā.

■ 5. jūnijā T.Džeriņa noganīja R.Ž. piederošo āboliņa lauku 0,4 hektāru platībā Vārkavas pagasta Pilišķos. E.Poplavskis, būdams alkohola reibumā, sarīkoja ģimenes skandālu Aglonā, Daugavpils ielā 14.

■ 7. jūnijā Preiļos pie kafejnīcas «Liepas» notika kautiņš. Lietas apstākļi tiek noskaidroti. Rudzātos pie veikala «Pavasaris» G.Upenieks izdarīja huligāniskas darbības pret V.G. Z.Sidorovs, būdams alkohola reibumā, sarīkoja skandālu Silajāņos, Kalnu ielā 1.

■ 8. jūnijā Līvānos bārā «Omega», kas atrodas Rīgas ielā 60, divas jaunietes sarīkoja skandālu. Bet Ļ.Firsova pārdūra riepu automašīnai Audi 100, kura pieder V.Firsovam.

Visiem startēt gribētājiem, skatītājiem un vienkārši līdzjutējiem piedāvāju Latgales sporta spēļu vieglatlētikā sacensību programmu 14. jūnijā Preiļu stadionā

11.00 — 100 m skrējiens sievietēm,
— diska mešana vīriešiem,
— lodes grūšana sievietēm,
— trīssoļlēkšana sievietēm.
11.30 — 100 m skrējiens vīriešiem.
12.00 — 800 m skrējiens sievietēm,
— augstlēkšana sievietēm,
— tāllēkšana vīriešiem.
12.15 — 1500 m skrējiens vīriešiem,
— šķēpa mešana sievietēm.
12.35 — 3 km soļošana sievietēm.
13.00 — 100 m finālskrējieni sievietēm un vīriešiem.
13.20 — 5 km soļošana vīriešiem.
13.50 — 4 x 100 m skrējieni Preiļu rajona pašvaldību vadītājiem.
15.15 — diska mešana sievietēm.
16.00 — 400 m skrējiens sievietēm,
— augstlēkšana vīriešiem,
— lodes grūšana vīriešiem,
— tāllēkšana sievietēm.
16.30 — 400 m skrējiens vīriešiem.
17.00 — 800 m skrējiens vīriešiem.
17.20 — 3000 m skrējiens sievietēm,
— šķēpa mešana vīriešiem.
17.35 — 5000 m skrējiens vīriešiem,
— trīssoļlēkšana vīriešiem.
18.00 — 4 x 100 m stafetes skrējieni sievietēm.
18.20 — 4 x 100 m stafetes skrējieni vīriešiem.

Jāzeps Lazdāns, galvenais tiesnesis

IETEIC DĀRZKOPIS

Salātaugi uzturā

Vārds «salāti» aizgūts no itāļu valodas un nozīmē «ēdiens», kas pagatavots no zaļajām dārzeņu lapām, lietojot sāli, etiķi un augu eļļu. Visi zaļie salāti bagātina mūsu ikdienas ēdienu ar vitamīniem un mikroelementiem. Salāti regulē arī ūdens režīmu organismā, jo šajos dārzeņos ir laba kālija un kalcija attiecība. Senie grieķi salātiem piedēvēja īpašību atskurbināt no izdzertā vīna, kā arī izmantoja rituālos, kas simbolizēja skaistuma un visa dzīvā mainību.

Daži uzturzinātnieki vēl šodien uzskata, ka vienam cilvēkam jāapēd vismaz 10 kg salātu. Romiešu salāti ir viens no retajiem un efektīvajiem augiem, kas ar labiem panākumiem ārstē un stimulē virsnieru dziedzera darbību, ko ar daudziem preparātiem izdarīt ir grūti.

Aizvien populārāki kļūst spināti. Tos lieto svaigā veidā, gatavo sulu, pulveri, citi mēģina saldēt. Ārstniecībā spināti sekmē sirdsdarbību un asinsriti. Tos lieto osteohondrozes aizkavēšanai, maziem bērniem ieteicams mazasinības gadījumos. Spināti ir īpaši efektīvi pie hroniskiem vēdera aizcietējumiem. Īpaši ieteicami grūtniecēm, lai novērstu spontānos abortus.

Salātu cigoriņi ir vērtīgāki par sakņu cigoriņiem, diemžēl daudzus atbaida to rūgtums. Šie augi ir populāri franču virtuvē un uzskatāmi par A vitamīna «fabriku». Rūgtviela inhibīns labvēlīgi ietekmē asinsķermenīšu veidošanos, uzlabo vielmaiņu.

Mongols jeb lapu biete ir vērtīgs, bet nepelnīti maz audzēts dārzenis. Tos lieto salātos, zupās (īpaši aukstajās zupās), sautējumos, konservē. Ārstniecībā mongols sekmē sārņu izvadīšanu no organisma, darbojas pret mazasinību.

Kressalāti ir ļoti pieticīgi audzēšanas ziņā, tomēr ļoti ātrraudzīgi un pieder pie diētiskiem augiem. Arī tajos ir daudz vitamīnu un tos lieto uzturā ne tikai vasarā, bet diedzē arī ziemā un izmanto asnus. Daudzi cilvēki ēd pat sēklas. Šo dārzeņu vērtība ir tā, ka tos iegūst agri pavasarī, pēc tā sauktā «vitamīnu bada», un pēc savas vērtības tie nemaz neatpaliek no citām salātu sugām.

Savvaļas skābenes ilgus gadus nelietoja uzturā, kaut tās bagātīgi auga pļavās — tās uzskatīja par nezālēm. Krievi gandrīz pēdējie no Eiropas iedzīvotājiem sāka uzturā lietot skābenes. Pazīstamais vācu ceļotājs A.Olearijs, apmeklējot Maskavu, atcerējās, kā 1633. gadā maskavieši smējušies par ārzemniekiem, kas ēdot «zaļu zāli». Pašlaik skābenes lieto kā dārzeni. Tās satur daudz C vitamīna, karotīna, tajās daudz arī kālija sāļu, fosfora un citu minerālvielu. Skābenes satur skābeņskābi, kura ir stipra kuņģa sekrēcijas uzbudinātāja.

Ainārs Kručāns, dārzkopis

Konkurss «Putni uz autoceļiem»

Latvijas Ornitoloģijas biedrība sadarbībā ar Bērnu radošās fantāzijas akadēmiju, Latvijas Dabas muzeju un SIA «Aisma» projekta «Vakarlēpis — Gada purns '97» ietvaros rīko mākslinieciskās jaunrades (zīmējumu u.c.) konkursu «Putni uz autoceļiem».

Konkursā drīkst piedalīties bērni un jaunieši vecumā no 2 līdz 18 gadiem. Jebkādā tehnikā izpildītus zīmējumus, pasteļus, gleznas (formāts ne mazāks par A4) vai cita veida darbus jāiesniedz personiski Latvijas Dabas muzejā (foajē) vai jāiesūta pa pastu Latvijas Ornitoloģijas biedrībai (a.k. 10, Rīga-47, Ls 1047) ar norādi «Zīmējumu konkursam» līdz 20. jūnijam (pasta zīmogs). Visiem darbiem jābūt parakstītiem ar pilnu vārdu un uzvārdu (otrā pusē) un autora adresi.

Labākos darbus izstādīs Dabas muzeja telpās no 1. līdz 6. jūlijam, dalībniekus pa vecuma grupām vērtēs autoritatīva žūrija (Bērnu radošās fantāzijas akadēmijas vadītājs Jānis Anmanis, mākslinieks Juris Finks, Latvijas Ornitoloģijas biedrības direktors Māris Strazds, SIA «Aisma» direktore Daina Joņina u.c.).

Konkursa uzvarētājiem paredzētas vērtīgas balvas no Latvijas Ornitoloģijas biedrības un Schwan-Stabilo rakstāmpiederumu oficiālā izplatītāja Latvijā SIA «Aisma».

Uzvarētāju apbalvošana notiks 5. jūlijā pie viesnīcas «Hotel de Rome».

Tuvāku informāciju paziņosim dalībniekiem individuāli. Tālrunis tuvākai informācijai 7221580.

Latvijas Ornitoloģijas biedrība

PAR LABĀKAJĀM CENĀM PĒRK UN PĀRDOD

SERTIFIKĀTUS

LOTERIJA

Pie mums pārdotās sertifikātu grāmatiņas reizi mēnesī piedalās izlozē, kur laimētāji atkārtoti saņem tādu naudas summu, kādu saņēma, sertifikātus pārdodot.

PREIĻU PILSĒTAS DOME, TĀLR. 21075. LĪVĀNOS, STACIJAS 1 (BIJUŠAIS PAKALPOJUMU KOMBINĀTS), TĀLR. 44228.
Līvānos veic kopēšanas darbus.
Pakalpojumu cena 3 - 4 santīmi. Tālr. 44228.

Pērk privatizācijas sertifikātus
par visaugstākajām cenām Preiļos, Brīvības ielā 1, 2. stāvā katru darbdienu no 9 līdz 17, tel. 22700, un Līvānos, pasta ēkā 1. stāvā, tel. 42663. Strādājam arī sestdienās.

Pārsteigums!

Vasaras cenas fotogrāfijām:
9x13 Ls 0,10,
10x15 Ls 0,13.
Pie mums pirktās filmiņas attīstām bez maksas.

FotoMaks

Mūsu adrese: Preiļos, Raiņa bulvārī 13 (poliklīnikā). Tālr. 24675.

Pārdod
- automašīnas: GAZ-5201, ZIL-130 ar piekabi KAZ-717;
- autobusu LAZ-695;
- pļāvēju smalcinātāju E-281;
- pļaujmašīnu smalcinātāju;
- cisternu HTS-100;
- graudu tīrāmās mašīnas: K-527, K-547 A, K-236;
- divas graudu noliktavas nojaukšanai;
- noliktavu ar zemes gabalu 1 ha.

Tālr. Aglonā 15441 dienā, 15467 vakaros.

RĪGAS FENIKSS
APDROŠINĀTĀJU GRUPA

Neatliec uz rītdienu to, ko var izdarīt šodien!

Sauszemes transporta līdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības apdrošināšana Preiļos, Brīvības ielā 76 (pretī CSDD). Tālr. 23030.

Pērkam krāsainos metālus: varu, misiņu, dūralumīniju, alumīniju, bronzu u.c. jebkurā veidā un daudzumā. Licences Nr. 33-286. *Tālr. 22850.*

- «B» kategorijas autovadītāju kursi,
- plaša profila frizieru kursi,
- masāža un dekoratīvā kosmētika,
- manikīrs.

Tālr. 21450, 22627.

15. jūnijā būs pārdošanā melni un raibi diennakti veci cāļi un broileru cāļi, kā arī cāļu barība
Ārdavā 7.50, Aglonā 8.00, Jaunaglonā 8.20, Aglonas stac. 8.30, Baškos pie autobusa pieturas 8.40, Kastīrē 8.50, Preiļos 9.00, Riebiņos 10.00, Stabulniekos 10.20, Galēnos 10.30, Sīļukalnā 10.50, Polkoronā 11.10, Pieniņos 11.30, Smelteros 11.50, L.Anspokos 12.00, Priekuļos 12.10, Rudzātos 12.30, Lūzeniekos 12.40, Turkos 13.00, Līvānos pie universālveikala 13.10, Rožupē pie pasta 13.40, Vanagos 14.00, Upmalā 14.20, Rimicānos 14.30, L.Klaparos 14.40, Pilišķos 15.00, Pelēčos 15.10, Nīdermuižā 15.20.

«Santa» jūnijā

Lai gan vasara nāk lēni un negribīgi, «Santa» jau mēģina saskatīt jāņuguņu mirdzumu Jūsu acīs. Kā līgo dažādu paaudžu un dažādu profesiju cilvēki — par to šajā žurnāla numurā. Vēl tajā — intervija ar pazīstamo LNT dīvu Baibu Sipenieci un iepriekšējā gada Misteru Latvija Gati Didriksonu, kurš uzskata, ka īsts vīrietis ir tas, kurš nebaidās dziedāt...

«Santa» iepazīstina arī ar kādu sievieti, kuras dzīve cieši saistīta ar zirgiem, — tā ir zirgu aizsardzības līgas prezidente Līga Bērziņa.

Vēl žurnālā — par to, ko nozīmē būt sportista sievai, kādus maršrutus izvēlēties īsam ceļojumam vasaras brīvdienās (Latvijā taču ir tik daudz jauku, bet mazpazīstamu nostūrīšu), kā sakārtot ziedus vāzē atbilstoši modes tendencēm.

«Kosmētikas ābecītē» — viss par kāju kopšanu un tās līdzekļiem, bet «Pavārgrāmatā» — atspirdzinoši bezalkoholiskie kokteiļi.

Pārdod

Audi-100, 1987. g. Tālr. 55614 vakaros;
Audi-80, 1980.g., 1,8 l, labā stāvoklī, 900 $, vai maina pret zāģbaļķiem. Tālr. 43729 vakaros;
VAZ-2103, 1979. g.; autobusa KAVZ-685 virsbūvi; medību bisi TOZ-34. Tālr. 10519;
VAZ-21011. Tālr. 24362;
VAZ-2106. Tālr. 37543;
M-2140 priekšējo tiltu. Tālr. 18312;
mikroautobusu RAF-2203. Tālr. 14253 vakaros;
Līvānu ķieģeļus, 0,07 Ls/gab. Tālr. 23484;
S veida Lodes kārniņus. Tālr. 59398;
arklu PLN-2-35; miežus, rudzus. Tālr. 24406;
mazo «Julu» vai maina pret trīskorpusu arklu. Tālr. 32243;
garāžu. Tālr. 23551;
preses auklu. Tālr. 55683;
māju Rušonas pag. Tālr. 65049;
lēti trīsistabu dzīvokli. Tālr. 21654, 21013;
ērzeli, 3 g. Apmācīts visiem darbiem. Tālr. 13523;
tīršķirnes grūsnu teli. Tālr. 58565;
govi. Tālr. 53528;
govi. Tālr. 33754;
govi. Tālr. 54605;
govi. Tālr. 23892;
lopbarības kartupeļus. Tālr. 32275.

Pērk

GAZ-69 motora galviņu. Tālr. 13523;
kartupeļus 'Zilacainie'; bietītes un sīpolus. Tālr. 22188 vakaros;
mežu. Tālr. 23608.

Maina

VAZ-2121 ar piekabi pret MTZ; transporta JUMZ. Tālr. 59333;
kloķvārpstu SMD-18 pret SMD-14. Tālr. 35329;.

Dažādi

Pazaudēts vieglās automašīnas piekabes borts ar numuru. Zvanīt 18320.

Pērk gaļu.
Tālr. 23477, 43350.

Pērk govis, jaunlopus, piena teļus, aitas, zirgus.
Tālr. 22380.

Zeme, mīļā zeme,
Vienmēr tu tik dārga biji man!
Šodien apsedz mani silti, silti,
Lai vēl mirkli man tavs siltums dots.
O.Vācietis

Izsakām dziļu līdzjūtību Ļubovai Ivanovai sakarā ar brāļa LEONĪDA nāvi.
Preiļu ETR kolektīvs

Pie tevis iešu, māt,
ar ziediem baltiem...

Izsakām patiesu līdzjūtību Antoņinai Bogdanovai, MĀTI zemes klēpī guldot.
1. bērnudārza kolektīvs

Daudz ir Dieva dārzos ziedu,
Pacel acis: gaisma mirdz,
Tomēr skaistākais no visiem —
Mātes svētums, mātes sirds.

Izsakām līdzjūtību Pēterim Kursītim, MĀTI smiltājā pavadot.
Līvānu bioķīmiskās rūpnīcas kolektīvs

Manu dzīves pavedienu
Vairs nevienam nesasiet.

Dalām bēdu smagumu ar audzinātāju Olgu Tjarvi, VĪRU zaudējot.
51. izlaiduma audzēkņi

Dziļās sērās paziņojam, ka miris mūsu skolas bijušais direktors Jānis TJARVE. Izvadīšana 12. jūnijā plkst. 11.00 no Dubovkas mājām. Izsakām līdzjūtību piederīgajiem.
Priekuļu pamatskola

Sērojam kopā ar Darinu, viņas brālīti un tēti, MĀMIŅU un SIEVU pāragri zaudējot.
4.a klases audzēkņi, skolotāja un vecāki